

B. 55

„POSTINERE“ THONINIA THORN

B. 55 Kõljumalla manufak, sine Kallari's lo lakkok, to...
A.P.

Lained

Anna Haawa

„Postimehe“ trükikoja trükk, Tartus

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 8-го марта 1906 года.

53558

Sisekord.

	Lhk.
Aga muidu jään rändama üksinda	126
Aga mu süda, mis ütled sina ?	154
Aga pilwed on tumedad	171
Ainult sulle.	176
All hauas	174
All orus hõiskab õitselind.	160
Astu alla	68
Eesti kodu I., II., III., IV.	15
Eest ära !	35
Ei ole unenägu see.	4
Ei usu küll.	110
Eks me' siis imesta	165
Hans ning Aino	113
Hilja	39
Hõiska sa, rahwas !	24
Jah — Els ning Heino	114
Jäälilled	60
Igawesti.	132
Ilmar ise	83
Imatral I., II.	11
Jõuluks	32

	Lhk.
Ju walgus tõstab tiibu	129
Kaks wälku	159
Kandimees	74
Kas on see koit, ehk ehakuma ?	141
Kas mäletad ?	95
Kas oli see tõesti armastus ?	107
Kas on veel rohtu, mis awitab ?	80
Kas tahad tulla minuga ?	86
Kes kahtleb siis veel ?	14
Kes kõnnib kõrgel walguse-teedel ?	23
Kes ta on ?	178
Kevlaari Jumala-ema	61
Kewade-igatsus	3
Kohisew läte	54
Kohus	67
Kord oli aeg	41
Kord kutsus päikene kumawat kuud	139
Kui Jumal kõigile õigust teeks	36
Kui kandle-keeled katkewad	42
Kuid mitmet korda nii umbes ?	98
Kui kahtled	172
Kui kewade tuleb	153
Kui kutsud kuldpuuri sa linnukest.	134
Kui ma sulle armas olen	55
Kui ma wõiksin	145
Kui muinasjutt minu armastus on	99
Kui nad silmapilguksgi tuleksid.	130

	Lhk.
Kui nad tulewad	157
Kui on sulle haiget teinud	10
Kui õnnepäike sulle paistab	47
Kui päästa on sinul üht' inimest	92
Kui see maru nii mühiseb	131
Kui surm lehwitas tiwu	123
Kullakesed, mis sellest küll saab?	135
Kus nutab armastus.	40
Kuulsid sa ehk lainte laulu?	1
Kuu	66
Küll oli õnnis noorus-aeg	43
Las' õitseda liiliad haua I, II, III, IV.	50
Laula mulle unelaulu	140
Lauliku süda	94
Laulud roosidest I, II, III.	168
Luulel on ju lahke luba	179
Ma kõnnin koiduwalgel	44
Ma mõtlin, et kewade kadunud siit	46
Ma puhkasin hauas.	158
Ma tahaksin naerma õppida	124
Ma tahaksin seista säääl tormi käes	163
Ma wihkan sind	125
Mägede põues.	7
Meie	13
Meie kewade-unenägu	164
Meishaldias	64
Mihkel ja Miina	119

	Lhk.
Mina tahan elada	38
Mina usun armastust	142
Mind hüüab õndsuseks.	144
Miks ruttad, wäsin'd rändaja?	31
Miks läksid laia ilma?	52
Miks on sinu silmad nii muutunud?	104
Mis on nad sinust teinud?	29
Mõõk ühes, piibel teises käes	19
Mu kodumaa, kus oled sa?	33
Mu mured kõik matsin ma maha	45
Mu süda, ära karda sa!	93
Mu süda, oh kõnele, kosta!	137
Mul on, kui lehwiks õues.	90
Mul on, kui tuleksin kõrbest.	121
Naabri-Peeter I., II.	117
Nad kadunud aegades elawad weel	69
Neid lahutawad laaned.	87
Nemad	21
Noh — pole wiga!	115
Oh kodumaa	27
Oh wõiksin ma sind armastada!	102
Õigus	75
Pää püsti	48
Pool õigust	116
Sa hoia oma südant!	109
Sa nägid mind pilguks alanduses	127
Sa ole suurem kui su saatus	9

	Lhk.
Sa olla maailmade looja	138
Sa pühi ära silmapilguks	6
Sa tead ju küll	166
Sa tuled siiski !	26
Sa waata ette, süda !	103
Sa ometi naeratad	173
Sääl kõrgel hiilgawa tähe pääl	91
See weripunane lill	106
See oli siis	101
Sest et ma sind armastan	167
Sest nõnda on kirjutatud	162
Siin saatus on teinud suure wea I., II.	77
Siis	89
Sina ei ole see	100
Sinu elu-witul	120
Sinu hingel on tiiwad	147
Siis lähewad õnne nad otsima	128
Siis mine	155
Siis unuwad jutud ja laulud.	177
Su silmade sügawuses.	136
Surm koputab.	37
Suur armastus	146
Sügise-roosid I., II.	143
Ta kõrwal trööstides seisata.	88
Tal on tarkust küllalt	72
Tindipott	70
Tormides ja surmaohus	22

	Lhk.
Tõrkumine	5
Truus sõpruses ma tahan.	105
Tule ja waata ja otsusta siis	108
Tühi jutt	34
Ühe hiilgawa pärlid leidsin	175
Üks ainus kord	156
Üks naene.	30
Üks on minul püham koda	2
Üks purustatud lootus	49
Üks kuningas kosis laulu.	57
Üks väike tütruke haua ees.	29
Üks väike rõõmu-säde	97
Uudis	73
Wai sedasi suad mehele	85
Waene laps	25
Wanad ja noored	111
Weel siisgi taewa-teedel	122

Kuulsid sa ehk lainte laulu?

Kuulsid sa ehk lainte laulu,
Mis nad udu hämarusel,
Pikkerpilli puudutusel,
Tuulte, tormi tõusemisel
Kuuldawale kohisewad?

Ehk mis koidul kuulutawad,
Päikesele pajatawad,
Wahest weidi wallatawad,
Ehahiilgel unistawad,
Tähtewalgel sosistawad? . . .

Ise sõudwad kaugemale —
Ikka igawiku poole. . .

Üks on minul püham koda!

Üks on minul püham koda —
Minu wanemate maja! —
Waikne, lihtne Eesti talu. —
Süda tahab seisma jääda
Onnes! — walus! — mälestades
Waikist, lihtsat Eesti talu!
Armastus säääl ehtis elu —
Oli waikne, püha luule —
Waikses, lihtsas Eesti talus.
Oh — nii wara lahkusite,
Kalmu alla kadusite,
Isakene! emakene!
Ei saan'd Teile tänu tuua,
Armastusel andid anda —
Isakene! emakene!
Lahkusite alla hauda,
Kadusite kalmu alla —
Aga armastus jäi siia!
See mu südames nii süttib,
Ilutseb nüüd minu hinges,
Kuni jätkub elupäwi. . .

Kewade igatsus.

Tõuse, tule, kewade!
Ärka, õiekuu, ülesse!
Too põuue leekiwat, püha tuld,
Loo särawaks lilledeks põrm ja muld!

Tõuse, tule, kewade!
Ärka, õiekuu, ülesse!
Tee kauniks mu kallis kodumaa,
Loo õilmid ja ehtid meil' otsata!

Tõuse, tule, kewade!
Ärata uinujad ülesse —
Too Eesti elusse püha tuld,
Loo särawaiks lilledeks põrm ja muld!

Too tagasi wõõrdunud wennad, õed,
Kellel wiisiks on wõõras keel, wõõrad teed,
Kes eksiwad kaheldes siin ja sääl,
Too tagasi — wägew on looduse hääl!

Tõuse, tule, kewade!
Küll hõiskame wastu siis sinule!

Ei ole unenägu see.

Ei ole unenägu see,
Et Eestlas elu weel,
Ei waiki taaralaste laul
Weel Lääne kallastel.

Las' nõrgad waimud walguda
Küll wõõra woodesse —
Kui surnud sõpru waiksesti
Neid taga leiname.

Kuid leinas ei me seisma jää,
Sest meie käes on töö!
Ehk peitku pilwed päikse teed,
Ei siiski pole öö!

Küll truuks meil jääwad tugewad
Ja waimus wahwamad,
Kel südamed on sojemad
Ja silmad säravad!

Meil kõigil üks on ülem töö,
Üks kaunim siht meil ees,
Et kosuks, hiilgaks isamaa,
Kui pärli päikse käes;

Et lehwiks, helgiks emakeel
Kui eha helinad!
Ja kostaks taaralaste laul
Kui maru mürinad!

*

— Oh tõuskem — ennast ehtigem!
Uus päew on tulemas! . .
Ja wägew kewadine torm
On kaugel mühamas. . .

Tõrkumine.

Surm koputas, kutsus mind omale —
Kuid mina ütlesin: „Ei!“
Hulk elu-julgust ja -jõudu mul veel,
Seepärast ma minna ei wõi.

Siin elu-waewast ja -wõitlusest veel
Ma tahaksin osa saada,
Siin tahaksin nutta ja naerda ma veel
Ja loota ja kannatada.

Surm tulgu, kui tahab, üks teine kord,
Kui rohkem wast raugenud ma . . .
Kuid nüüdseks mu wiimane sõna on,
Et minust ei minejat saa.

Sa pühi ära silmapilguks.

Sa pühi ära silmapilguks
Su palgilt leinapisarad
Ja kuula, kuidas lõuatuuled
Ju läbi laante kohawad.

Sa kuula tuhatkordseid hääli,
Mis lehwimas on looduses,
Sa aima, mõista saladusi,
Mis warjul luule kõrguses.

Sa punu pärgi päiksepaistest,
Loo laule lilleõiedest,
Kõik ilmuta, mis leiad kaunist
Sa inimeste südamest.

Sa pühi ära silmapilguks
Su palgilt leinapisarad —
Sest igawese elu hääled
Sul läbi hinge kohawad.

Mägede põues.

Mägede põues puhkab järw —

Suur, sügaw, sinine,
Kui oleks taewas heitnud end
Ta wilu woodesse.
Mägede põues —

Metsroosid, uhked palmipuud
Ta kaldal kaswawad,
Ja läbi laante laiad jõed
Ta hõlma tõttawad.
Mägede põues —

Oh seda päiksepaistet sää!l!
Oh haljust, õitsemist!
Ei tea talw, ei tule torm
Sää!l häwitama wist.
Mägede põues —

Sää!l laulwad lained lugusid
Ja õhud heljuwad
Ja aimamata imesid
Sää!l palmid kohawad.
Mägede põues —

Sää!l Looja tarkust, heldust, auu
Sa tunned, arusaad,
Sää!l elu tühjust, wiletsust
Sa hoopis unustad.
Mägede põues —

Oh jõuaks sinna järwele
Mu kõikuw elulaew,
Sääl saaksin terweks korraga,
Sääl unuks oht ja waew.
Mägede põues —

Ei jõua — laiad laaned ees
Ja mäed pilwini —
Ei rada sinna, ega teed
Wist leia ialgi —
Mägede põues —

Sa ole suurem kui su saatus.

Sa ole suurem kui su saatus
Ja kõrgem kõigist ohtudest,
Su tiivu, mis sind kõrgel kandwad,
Sa ära heida enesest.

Kui tuul ja tormid kohisewad,
Kui ainult oht sul osaks on,
Kui kadun'd nagu unenägu
Ja kaugel sinust hüüd ja õnn ;

Kui merest sügawam su walu,
Maailmast suurem oht ja õud,
Kui piiramas sind surmawarjud
Ja nõrkemas ju sinu jõud ;

Meelt siisgi sina ära heida,
Ja põrmus ära rooma sa :
Weel tõsta silmi päikse poole !
Weel usu, looda, armasta !

Siis langeb kate sinu silmilt,
Sa ennast pilwe-piirtel näed —
Mis tähendab siis oht ja saatus ?
Sa leiad jälle eluteed !

Sa ole suurem kui su saatus
Ja kõrgem kõigist ohtudest,
Su tiivu, mis sind kõrgel kandwad,
Sa ära heida enesest !

Kui on sulle haiget teinud.

Kui on sulle haiget teinud
Inimesed otsata,
Anna andeks nende wõlad,
Ära wiha kanna sa!

Sest, kes teab, mis kiusatused
Nende meeli tumestan'd,
Ja wõib olla, sellepärast
Isegi küll kannatan'd. —

Ei tee ial õnnelikuks
Wiha, kättemaksmine —
Ainult armastus ja heldus
Kannawad sind kõrgele.

Imatral.

I.

Waat', Wouoksa sinab, hiilgab
Ja ruttab rahuta —
Imatra kose sülle
End heidab wäega:
Kuis wesi sääl küll woolab
Ja wahutab ja keeb
Ja mässab, kohab, möirab
Ja wastu kaldaid lööb! —
Sa kaldal metsas kuuled
Kui piksemürinat
Ja nagu lauluhääli
Ja kellahelinat —
Kas on see Soome rahwa waim,
Wõi mõni üleilmlik aim,
Mis uhke kose kaldal
On ööd ja päewad walwel?
Ta Põhjamaade ilust
Ja hiilgest kõneleb,
Sest kõrgest, karskest ilust,
Mis paremaks sind teeb;
Ta kõneleb kui kõue,
Kui kellahelinad,
Kui kauged, kaunid laulud,
Kui tiiwakohinad. —
Waik, mõttes kuulad, rändaja —
Ei ial kõike mõista sa.

Kuid rutemalt lööb süda
Ja silm lä'eb särama :
Sa aimad : truudus, wahwus
Sääl kõlab ühes ka. —
See heljub tähte hiilgel
Ja päikse paistusel
Ja walwab suwe ilul
Ning talwe tormidel —
Sääl heljub hella luule
Ja liigub muistne jutt
Ja kohab jõud ning julgus
Ja tungib aja rutt. —
Kas on see Soome rahwa waim,
Wõi mõni üleilmlik aim,
Mis uhke kose kaldal
On ööd ja päewad walwel?

II.

Kaljulise metsa põues
Ime-lilled õitsewad,
Ämariku-Koidu pühil
Nagu tähed paistawad.
Ei neid leia, ei neid näe
Mitte iga surelik :
Kaljulise metsa põues,
Sääl on Wäinämoise riik.

Meie.

Meie ei taha olla, ei ole
Waikiw, ununew lehekülg
Aegade-raamatus :
Meie otsaette on kirjutud
Elusõna!

Meie silmades säravad sädemed,
Meie põues laenetab jõud ja julgus —
Hoowab elu!

Meie ulatame käed pilwede poole!
Meie sammume suure sihi poole :
Meie tahame elada ja kirjutada
Aegaderaamatusse . . .

Kes kahtleb siis veel?

Kui lindudel on laulud suus
Ja puhkel pungad kõik on puus,
Kui aimdus ja lootus ehib maad,
Kui südamed võimsalt tuksuvad;
Kes kahtleb siis veel ja norutab pääd
Ja paneb tuimalt rüppe käed?!

Eesti kodu.

I.

Mul oli väike wennakene,
Kalewite kaimukene —
Jalga seitse wast oligi pikk!
Katsus väike wennakene,
Süle suurust kiwikesta —
Tõstis ja paiskasgi kaugele!
Wõttis väike wennakene,
Kui oli aeg wast lühikene,
Seitse sammu korraga!
Kõneles väike wennakene,
Kalewite kaimukene,
Nagu see kõue kõmised!
Kurtis minul wennakene
Kodukoldel üksi teine —
Üks on igaw ja iluta!
Kaugele kippus wennakene,
Isatalust Ilokene
Põrgumüürisid lõhkuma! . . .

II.

Kägu kukub kuusemetsas :
Kukku! kukku!
Teine hõiskab kasemetsas :
Kukku! kukku!
Kuhu sa püüad, poisikene ?
Kukku! kukku!
Kuhu sa ruttad, raudakäppa ?
Kukku! kukku!

Ära sõida soosid mööda!
Kukku! kukku!
Ära rända raba mööda!
Kukku! kukku!

Mine läbi lehtpuumetsa!
Kukku! kukku!
Astu sinna hiiglametsa!
Kukku! kukku!

Kuula metsa kohisemas!
Kukku! kukku!
Mõista tuult, mis mühisemas.
Kukku! kukku!

III.

Tule koju, kaimukene,
Rända koju, raudakäppa
Põrgumüürisid lõhkumast,
Sarwiktaati sagamast. —
Kaitse enne oma kodu,
Warja oma kallim wara,
Siis mine põrgut pahandama,
Sarwiktaati tuuseldama,
Sest kui kõnnid sa koduta —
Rändad rõõmuta, rahuta,
Siis ei jätku sinul jõuudu . . .

Kas on põllud laenetamas,
Aasad, niidud haljendamas,
Kas on sambad wärawas,
Taba tare ukse ees?

Kuula, kuis sul süda tuksub,
Igatsus sind wõimsalt kutsub —
Mine siis kosja, kaimuke!

Kosi seda kuldaneidu,
Auustades armast neidu —
Kosi ta südant südamest!

Tõusku tammed õue alla,
Kased sirged kaasikusse
Tulewiku päranduseks.

IV.

Mis säääl kumab koidu-kullas,
Paistab kaugel hiieilus?
See on kaunis Eesti kodu. —
Mehed kui tammed säääl tugewad,
Sõnas ja teos wägewad;
Naesed nii uhked ja nägusad,
Südamest hellad ja wiisakad —
Säääl see waikne, püha tuli
Hiilgab, leegib Eesti koldel . . .
Säääl need kanged kaswawad,
Hellakesed õitsewad,
Päiksepaistel, kaste wilul.
Säääl seda jõudu jätkatakse,
Saatuseks ta sõlmitakse,
Tulewikuks taotakse
Kaunis, armsas Eesti kodus . . .

Mis sääält tuleb teesid mööda,
Ruttab iga rada mööda,
Laguneb ju laiemale
Nurmedele, niitudele,
Mägedele, orgudesse,
Metsadesse, nõmmedele? . . .
Tungib — tõuseb — paistab juba?!
Künnab soosid külwimaaksa,

Rabasid ju rohumaaksa,
Tungib! tõuseb kõrgemale!
Paistab juba kaugemale!
See on Eesti töö ja tegu.
Sortsilased sajatawad,
Pahal meelel pajatawad:
„Ei ole soosgi enam seisu,
Rabadesgi enam rahu. —“
Nende rajad on rikutud,
Piiridele piirid pantud,
Nende riik on hädaohus:
Sää! ta paistab hiie ilus,
Särab juba päikse kuillas —
Eesti kodu, jõud ja kindlus!
Sää! seda jõudu jätkatakse,
Saatust suureks sõlmitakse,
Tulewikuks taotakse . . .
Põrgumüürid wärisewad . . .

Mõök ühes, piibel teises käes. . .

1902.

Mõök ühes, piibel teises käes
Ja ahnus südames —
Nii ristirahwas usutööd
Teeb paganate seas.

Ees astub armuõpetus
Ja kannul kaubakavalus,
Ja soldatid ja surujad,
Kõik rändawad ja rühiwad:

„Arm, rahu olgu teiega!
Kuid andke meile linnad, maa
Ja õigused ja kasud kõik,
Siis taewas teil on parem paik.

Wõi weel ei taha? Tundke siis,
Et wägiwald on meie wiis!“
Ja wereojad woolawad
Ning rahwahulgad hoigawad.

Kõik muutub eluwoogudel,
Ei ajalugu lõpe weel —
Ei wõlgu jäeta tehtud süüd,
Kas olnud ammu see, ehk nüüd.

Pilw tõuseb, kõue läheneb,
Europa kõigub, wäriseb —
Siis tuleb aru anda tõest'
Sul, ristirahwas, omast tööst.

Mis külwasid, siis lõikad sa —
Kas hääd, ehk kurja kuhjaga.
Kuis walgub kättemaksja mõök
Ja enda keskel waenu-leek!

Siis heitlemas on rahwad, maad,
Ja paigast läh'wad piirid, ra'ad ;
Kui tähed mõned langewad
Ja elukirjast kustuwad.

Nemad.

Maa kõigub, wäriseb jalge all:
Leek werine loitab taewa all —
Ja nemad tantsiwad. . .

Ja haiged ning haawatud hoigawad
Ja surijad wiimast kord ohkawad. . .
Ja nemad tantsiwad. . .

Ja rõhutud wiletsus tõstab pääd!
Alt sügawalt sirutawad käed. . .
Ja nemad kohkuwad!

Ja kokku langeb, mis kõdunen'd on!
Ja kustub mõnigi suurus ja õnn —
Ja nemad ei tantsigi. . .

Ja ülemaa kohiseb kewade-torm
Ja külwab uut elu! — ning wäsin'd on surm.
Ja nemad kaebawad. . .

Tormides ja surmaohus.

Tormides ja surmaohus
Walmiwad kangelased. . .
Nad seisiwad tõe ja õiguse eest. . .
Ei lehwi nende lipul tuli ja weri,
Waid tõe ja walguse leekiw sõna. . .
Tormides ja surmaohus
Walmiwad kangelased. . .
Ärge ohkage, naesed,
Ärge nutke, lapsed,
Teie raugad, ärge tummalt kaebage,
Waid tõstke silmi :
Tormides ja surmaohus
Walmiwad kangelased !

Kui koidab. . .
Siis kõigest, mis hinges meil ilusat
Ja südames wõimsat ning wägewat,
Meie palmime pärgasid nendele. . .

Kes kõnnib kõrgel walguse-teedel.

Kes kõnnib kõrgel walguse-teedel,
See kõnnib sagedast' üksinda,
Sest seda kõrgust ja walguse-selgust
Kõik surelikud ei kannata;
Ja kõik ei kannata tormide laulu,
Ei tunne tähtede radasid,
Ja iga sureliku hingel
Ei ole kotka-tiibasid! . . .
Ei ohka säääl õndsusest hõõgawad roosid,
Ei sosista salaja kewade-tuul,
Alt mäe-nõlwalt, haljuse-põuest,
Ei sõua sinna lindude laul. —
Kes kõnnib kõrgel walguseteedel,
Pääs päiksekiirtest pärg sel on . . .
Kuid unes ma nägin, see olla wahest walus,
Kui oleks tal kibuwitsast see kroon. . .

Kes kõnnib kõrgel walguse-teedel,
See kõnnib sagedast' üksinda,
Sest seda kõrgust ja walguse-selgust
Kõik surelikud ei kannata! —

Hõiska sa, rahwas!

Hõiska sa, rahwas ja ära karda —
Ahelad wiimseni langewad!
Walukarik on tühjendatud —
Elukirja kord kätte saad.

Ärkage, wanemate waimud,
Waewas waibunud magajad!
Wabaduse- ja walguse-laened
Üle kalmude kohawad!

Hõiska! — säääl sinawas kauguses näen
Pärgi ja palmisid kandmas sind —
Näen, kuis üle maade ja mere
Lehwib su nimi kui hiilgaw lind. . .

Waenelaps.

Kusgil kaugel mul wist kodu,
Ilma taga hingemaa!
Tuule pääl nüüd minu tuba —
Waenelaps ju olen ma!

Isa see waibus waenuväljal,
Ema siin kalmule kanneti —
„Waestelaste-Isast“ palju
Lauleti ja loeti. —

Küllap leiba mulle anti,
Riiet mulle jagati —
Aga waeselapse süda
Külma, nälga jäeti!

Päiksepaisteline kodu
Peaks küll kusgil olema,
Kus ei waeselapse süda
Külma, nälga kannata!

Sa tuled siisgi!

Ära wahi mind suuril silmil,
Sina, kahwatanud häda, sina wiletsus!
Ära wahi mind! Mina ei karda sind!
Aga sa tuled siisgi! Sa ei karda mind!
Sa tuled, istud mu lauale . . .
Jääd walwama minu woodile . . .
Mu kuuega ennast sa ehid ju . . .
Ja mina olen wäsinud ja wõimetu!

Oh kodumaa!

Ainult pääle warju ja kätele tööd,
Üks suutäis leiba, üks jalatäis maad —
Oh kodumaa!

Oh walus on wõõrsile weereda,
Üksi sinna kaugele kaduda —
Ja süda ning hing on kodumaal! —
Ma wäsinud — oh puhkaksin mulla all!...
Oh kodumaa!

Üks väike tütruke haua ees.

H. v. Gilm'i järel.

Üks väike tütruke haua ees
On põlwili õhtuse kaste käes,
Ta sini-lilla emale tõi
Ja wagas palwes kõneleb nii :
„Oh lilled, ütelge emale,
Mis isa ka teeb, ja ütelge,
Et sukka ju mina kududa saan —
Ja et tuhatkord teda terwitan!“

Mis on nad sinust teinud?

Mis on nad sinust teinud,
Sa waene, õnnetu laps?
Su noore hinge, su elu
Nad ära on kihwtitan'd!

Nad pidiwad leiba sull' andma —
Sa kiwa said!
Sind pidiwad armul hoidma —
Sa üksi jäid! —

Ja sinu hing nälgis — nälgis!
Ja oli janune . . .
Ja mis sa tegid ehk jätsid,
Ei korda läin'd nendele! —

Ja kui nüüd sinu silmis
On külm ja surmaw läik,
Kui sinu sõnad ja teod
Täis põlgtust ja kibedust kõik;

Siis mõistawad nemad kohut —
Nad mõistawad hukka sind!
Oh, nemad ei küsi seda,
Kui haige on sinu hing!

Üks naene.

Mulle tuleb vastu üks naine —
Tal särawad hilbud
Ja põlewad huuled,
Ja ta rahuta pilk —
See rändab siia ning sinna, ..
Ma waatan ta silma —
Need silmad... need silmad!...
Maailmatäis õudsust ja tühjust
Ja nälga ning janu
Ja peidetud piina!
Nagu kõrbetuluke leegib see pilk!...
See naene!... see naene —
On oma ihu ning hinge äramüünud!
Halastage!...

Miks ruttad, wäsin'd rändaja?

Miks ruttad, wäsin'd rändaja?

Miks nõnda rahuta?
Sääl kaugelgi ei oota sind,
Ei õitse õnnemaa.

Sääl kaugelgi on ohakaid
Ja okkaid radadel;
Küll säälgi saatus tabab sind,
Lööb haawu südamel'. —

Sest puhka, wäsin'd rändaja,
Ja ära rutta nii —
Küll õigel ajal jõuad sa
Kord kuni hauani.

Jõuluks.

1904.

Su südames nüüd pane
Kõik küünlad põlema
Ja ära pimedusel
Sääl aset anna sa.

Kes oled kurb, ehk haige,
Sa looda, kannata!
Sest usu, walukarik
Saab wiimaks tühjaks ka.

Ei igawest' wõi kesta
Siin üksigi oht ei õnn;
Ning sagedast' su walu
Sull' õnnistuseks on.

Su südames nüüd pane
Kõik küünlad põlema
Ja ehi oma hinge
Sa taewa-rahuga!

Mu kodumaa, kus oled sa?

Mu kodumaa, kus oled sa?
Oh millal saan sind näha ma!
Siin eksin, rändan, üksik lind —
Mu tiivad, kandke koju mind!

Mu kodumaa ei ole siin,
Kus surm ja kaduwus ja piin,
Kus nagu wari õnn ja hüüd,
Kus igalühel palju süüd.

Mu kodumaa, kus oled sa?
Oh millal saan sind näha ma!
Kas eksin, rändan wõõral teel,
Kas olen sinust kaugel weel?

Tühi jutt.

Tühi jutt kui kulutuli
Ruttu laial' laguneb,
Kadedus tall' hoogu annab,
Rumalus ta suureks teeb.

Uudishimu ees ja taga
Ikka ühes ratsutab; —
Tõde tuleb, — tuld ja suitsu
Wastu silmi tema saab!

Tarkus waatab kahjatsedes
Narrilaste sõitu päält . . .
Ega teid wist, kulla naabrid,
Ial pole leida säält! . . .

Eest ära!

Eest ära, eluwanker weereb!
Eest ära — muidu alla jääd!
Ehk tule kaasa! tõmba! lükka! —
Ehk juhi, kui sul võimsad käed!
Eest ära!

Eest ära! elutee pääl seista
Ei tohi, ega puhata;
See takistab, ja rutt on taga,
Sest aeg ei ial seisata . . .
Eest ära!

Kui Jumal kõigile õigust teeks.

Kui Jumal kõigile õigust teeks
Ja üksigi tal meelest ära ei lä'eks,
Kes teab, kuis lugu siis oleks. —

Aga mõni peab jooksma nüüd jaluta,
Ning mõni peab kõndima kõrwuta,
Ja mõni ju sündides waene!

Ja mõne pää on kõlusid täis,
Ning mõnel on süda liig tühi, ehk täis,
Ja mõnegi uputab rikkus.

Ja nõnda on ohkamist otsata
Ja tüli ning nurinat iga päe —
Ja kõigil on tuline õigus! . . .

Surm koputab.

Ju koputab mu põues
Surm kalgi sõrmega:
Sa ole walwel, walmis,
Wast pea tulen ma.

Kui tööd sul weel on teha,
Siis tõtta, rutta sa —
Kuid ära sa mind karda,
Su sõber olen ma:

Siit wõitlusest ja walust
Ma koju saadan sind . . .
Weel tulla sa ei tahaks? —
Ja wahest ootsid mind?!

Su nimi on mul kirjas,
Ei ma sind unusta! —
Ja ära kaljust koda
Siin mine rajama.

Mina tahan elada!

Tühjusesse taganeda,
Igaweseks uinuda,
Ei ma suuda, ei ma taha —
Mina tahan elada!

Elu — on see unenägu,
Ilmutus, mis üürike?
Juba kaob see ööde warju,
Juba lõpeb minu tee. . .

Juba astun alla hauda,
Pean põrmuks langema;
Igatsus ja rõõm ja kurbtus,
Kõik on otsas korraga. . .

Ei, ei! — säälpool hauawaikust
Peab weel elu olema!
Sääl mu suremata „mina“
Leiab uue asumaa.

Sääl mu suremata soowid,
Igatsused elawad,
Jumaluse lähemale,
Tõe poole jõuawad.

Tühjusesse taganeda,
Igaweseks uinuda,
Ei ma suuda, ei ma taha —
Mina tahan elada!

Hilja.

„Oh tule, jõua, armuke,
Too terwist, õnne südame —
Siin õiemiiri laenetab
Ja päike õisi kullatab.

Oh tule, ära wiiwita,
Sest aeg on kiire kaduma;
Mul on — ma nägin õnnist und —
Kui tuleks pea mul wiimne tund.“

Arm tõttas sinna lennates,
Suur kartus, lootus südames —
Kuid hilja ju — ju tulnud tund:
Ju armsam puhkas wiimist und.

Kus nutab armastus.

Kus nutab armastus, säääl waiki
Ja tasakesti palweta —
Sa ära mine eksitama
Ja tühje sõnu pakkuma.

Kus nutab armastus, säääl kuula
Sa ingli-tiiwa kahinat,
Ja kuidas igawiku-mõtted
Säääl lähemale lehwiwad. —

Kus nutab armastus, säääl waiki
Ja oma mõtteid pühitse —
Ja walust wärisewal' hingel'
Siis tasa, tasa lähene. . .

Kord oli aeg.

Kord oli aeg, kus linnud laulsid
Ja tuhat keelel hõiskasid,
Kus mäed ja orud, metsad, aasad
Sest laulust wastu kajasid.
Kord oli aeg —

Kord oli aeg, kus sinu silmad,
Kui taewatähed särasid,
Kus süda tuksus südamele,
Kõik roosid wõidu õitsesid,
Kord oli aeg —

Kord oli aeg — kuid see on läinud,
Ja kewade on kadunud!
Ja särasilmad, need on kustun'd,
Kõik roosid hauda langenud!

Kui kandlekeeled katkewad.

Kui kandlekeeled katkewad,
Siis lõpeb lauluwiis —
Üks waluhüüd, üks wärin weel
Ja kõik on waikne siis.

Ja inimese hinge sees,
Kui katkeb kandlekeel,
Siia wiimne wärin, waluhüüd
Sääb kajab kaua weel —

Aeg tõttab nagu tuulehoog,
Toob uusi helinaid
Küll tasaseid, küll kõwemaid,
Küll kurbe, rõõmsamaid . . .

Kuid wiimne wärin, kustuw hüüd
Ei kao ialgi —
Ta kajab, kaua, kaua weel —
Küll kuni surmani . . .

Küll oli õnnis noorus-aeg!

Küll oli õnnis noorus-aeg,
Küll oli kaunis ta!
Küll tundis taewa-imesid
Mu süda otsata.
Küll kumas koit,
Küll hiilgas päew,
Küll helkis kõik maailm.
Küll tuksus, hõiskas, kaebas rind
Ja säras õnnel silm!

Küll oli õnnis noorus-aeg,
Täis taewa-imesid! —
Õõ tuli — pilkne leina-õõ —
Kõik tähed kustusid. —
Küll kumas jälle kuldne koit,
Kuid noorus oli läin'd —
Ja tagasi teda taewalist
Ei keegi tuua wõin'd. — —

Ma kõnnin koiduwalgel.

Ma kõnnin koiduwalgel,
Mu seljataga õõ —
Meid ootab päewa wõitlus
Ja kibe, raske töö.

Õõ-hõlma maha matsin
Mu noorus-ihad kõik —
Kõik panin ühte hauda,
Nüüd süda külm ja waik.

Kuid kadun'd päikse walgust
Mu hinges lehwib weel —
Ta kustumata kaunis,
Ja halelik mu meel. —

Ma kõnnin koiduwalgel —
Küll oli pilkne õõ!
Mind ootab päewa-wõitlus
Ja kibe, raske töö.

Mu mured kõik matsin ma maha.

Mu mured kõik matsin ma maha,
Kõik ikked ja lootused ka —
Nüüd elutee waikne ja wilu,
Ei kurbtusest, rõõmust ma tea.

Küll wahest wiibib mu palgel
Üks eksinud päikese-kiir —
Ei isegi mõista, ei tea,
Mis tahab see walguse-wiir ;

Ja wahest kui kohisew meri
Lä'eb läbi hinge üks hoog —
Kui ärkaks kõik waikinud walu,
Siis matakse mind pea see woog.

Ja wahest harwa weel unes
Mull' ilmub mu kadunud õnn —
Üks terwitus teisest maailmast,
Mu Jumal, kui kaunis see on!

Siis kuulen mu hinges üht laulu,
Täis elu ja õndsust see wiis ; —
Kuid uni, see kaob kui wari,
Ja laulgi, see kahwatab siis. . .

Kes ütleb, mis tähendab elu
Ja wõitlus ja wiletsus kõik ?
Mikspärast on kadunud armul
Nii õnnis ja imelik läik ?

Ma mõtlin, et kewade kadunud siit.

Ma mõtlin, et kewade kadunud siit,
Et igawest' ära ta läin'd,
Et tormid ja tuuled ja lumi ja külm
On kaljuse koja siin tein'd.

Ma mõtlin, et õiekuu helisew hüüd,
Ei ialgi ärata mind,
Et ilu ja armsust ei enam näe silm
Ja wangi jääb lainete pind.

Kuid kuula — mis kohin, mis sütitaw sund
On walwel ka waiksemal õöl?
Mis imelik igatsus, rahuta rõõm
On sinugi südames töö!

Ja waata — sääl kaugel ma kewadet näen,
Mu Jumal, kui kaunis on ta!
Ta tuleb kui wägimees, uueks kõik loob,
Teda terwitab taewas ja maa.

Ta rajab siin riigi, tal lauludest kroon
Ja särawaist lilledest troon,
Ja õnnestaw aimdus ja lootus ja arm
Ta käsud ja seadused on. —

Tee lahti end, süda, oh awa end, hing,
Et kewade mööda ei lä'eks,
Et tormid ja tuuled ja lumi ja külm
Su põuue wast peitu ei jääks!

Kui õnnepäike sulle paistab.

Kui õnnepäike sulle paistab
Ja elutaewast kullatab,
Siis on sul sõpru küll ja tutwaid —
Kõik maailm sulle naeratab!

Kui aga oht ja kurbtus tuleb
Ja õnnetus sind katsuma —
Siis kaowad sõbrad siia, sinna...
Wõid ahastada üksinda!

Kes aga siis weel seisma jäeb,
Kätt abiks wälja sirutab,
Kes sinu ohtu kaasa tunneb,
Üht pisart sulle pühendab.

See nimi olgu kirjutatud
Su põuue tuletähtega!
Kes inglina on sulle ilmun'd,
Neid ära ial unusta!

Su põuue waikne pühakoda
Ja hiilgaw altar ehita —
Sää! eluaeg sa oma südant
Ja hinge tänus ohwerda!

Pää püsti!

Pää püsti! Waata silmi nendele!
Et elus on aateid, sellest kinni pea! —
Ja küsi ka wahest: „Mis maksab maailm?“
Ja ära suurt kaeba, kui sul on külm —
Ära arweid alati rahaga tee —
Aga usu, et siisgi toob wilja su töö!
Kuid hoia siis kokku, sest muidu ei saa,
Mine wahest wõi söömata magama ka —
Ühte kuube seitse aastat kannu sa;
Aga hoia ta moodis hoolega!
Ja ütle, et muresid ilmas wist küll,
Kui ka juhtub, et endal ei kopikat sul. —

Kui elu näib mõnikord nagu öö,
Siis saatus jällegi ülelöö,
Ja lootes ning usaldes naerata
Ja ütle: „Kes teab, mispärast see hää!“

Üks purustatud lootus.

Üks purustatud lootus

Ujub säääl mere pääl —

Ja tõuseb ning langeb lainetel weel. —

Sul süda weel tuksub — weel igatseb . . .

Sinu lootust aga surm ju waritseb :

Ju kaob ta sügawuse sülle!

Ning armuta lendawad lained sääält üle . . .

Las' õitseda lilliad haual.

I.

Ta kandis hauda oma õnne
Ja üksinda jäi järele,
Kui puu, mis piksest purustatud,
Jäi kurtma kodu-koldele.
Ta õnnerikas, ilus kodu,
See oli kõrbe korraga —
Sää! kõndis kurbtus, walwas walu,
Sää! õud ja tühjus otsata.

II.

Su palgel wiibib wari,
Nii kurb ja kahwatu —
Kas enne eluõhtut
Sa hauda ihkad ju?
Küll tean ja tunnen neid haawu,
Mis elu sull' armuta löi,
Kui sügawat südamewalu
Ja leina ta sinule tõi.
Kuid seda ka tean ja tunnen,
Kuis walus wõib walmida waim,
Ja selgida südamepõhjas,
Üks enne-tundmata aim.
Sest wõida ära su walu
Ja kanna saatust, kui mees!
Ei kaua wõi kumada roosid
Siin kaduwa elu sees.

III.

Las' õitseda liiliad haul,
 Kus puhkab su nooruse õnn —
 Su isamaa kaunis ja kallis
 Nüüd sinu armastus on:
 Sind sütitab sadade saatus,
 Sull' walu teeb wendade waew,
 Ja nende õnnes ja edus
 On sullegi säramas päew.
 Su waimu-, su südame-wara
 Su wendade päralt nüüd kõik. —
 Kuis õitsewad liiliad haul,
 Kus kumab sääl rooside läik!

IV.

Sa sõuad elumerel,
 Kus kaljud kerkiwad,
 Ja tööst ning tegewusest
 Su silmad säravad;
 Sest palju tööd on teha
 Küll teiste, enda eest,
 Et asjata ei lendaks
 Ja kaoks elu käest — —
 Ja ainult õhtul hilja,
 Kui oled üksinda,
 Kui päewa tööst ja kārast
 Said rahu juba sa; —
 Siis kadun'd noorus-õnnest
 Näed kaunist, õnnist und — —
 Sääl kaugel taewa-piiril —
 Kas tõuswel koidutund? . . .

Miks läksid laia ilma?

Kõik kuldsed kullerkupud
Ma nopp'sin sinule —
Sa aga olid ära
Ju läinud kaugele.

Su tormiline süda,
See tuksus rahuta —
Suurt õnne laiast ilmast
Sa läksid otsima.

Sa läksid läbi laante
Ja kõnnsid kõrgustel,
Ja alla orgudesse
Sa ast'sid eluteel.

Kuid õnnemaad ei leidnud
Sa üles ialgi —
Suurt, selget, jäädwat õnne
Ei üksigi teagi.

Kui unes mälestasid
Weel wahest kodumaad,
Su waikist isamaja
Ja metsakohinat.

Kuid igatsus, see kustus,
Kui tõusid tuulehood
Ja ikka kaugemale
Sind kandsid eluwood. . .

Kui tagasi sa tulid,
Siis nuttis nõmmel tuul,
Ja ärakahwatanud
Ju olid lehed puul;

Ja kullerkupud, kaunid,
Need olid närtsinud
Ja sinu kuldsed juuksed
Ju halliks muutunud;

Su ilus isamaja,
See seisis waremes —
Miks läksid laia ilma
Siit ära noores-eas?"

Kohisew läte.

Su hinges on armastus hiilgan'd,
Ja walu on wõidnud sind —
Wist pikka ning palawat wõitlust
On wõidelnud sinu rind.

Su leekiwa südame üle
Sa hiilgawa wõidu said :
Kõik wangistawad kõited
Sust kaugele maha jäid.

Sa lendasid helide riiki,
Kust pärit ju oled sa,
Sääl selgitasid hinge
Sa taewa-tulega.

*

Nüüd hoowab kui kohisew läte
Su hingest Eesti wiis,
Ta särab päiksepaistel
Ja mühab kui muistne hiis.

Sind kuulama jääwad künkad,
Ja metsad mõttesse,
Nii kaunis ja kodune tundmus
Lä'eb läbi südame :

See on ju ohwri-tuli
Ja ärkwel rahwa-wiis ;
Ta tõuseb, leegib, paisub
Ja kajab kaugel' siis. —

Ma seisan mõttes mäel
Ja waatan kaugele ;
Sääl — ikka kõrgemale
Lä'eb walguses see tee.

Kui ma sulle armas olen.

Kui ma sulle armas olen,
Jäta maha isamaa —
Jäta wäike, waene rahwas!
Kõrgemale püüa sa!

Waata, säääl on kõrged mäed,
Uhked hooned sinule —
Tõsta tiiwu, wii mind sinna,
Ole wahwas, armuke!

Minu armastus ja truudus
Sinu päralt igawest' —
Kõik su isamaa ja rahwus
Ei too kasu sulle tõest'!

Nõnda koidu-kaunis neiu
Mesikeelel meelitas,
Nõnda uhkeil sära-silmil,
Pahal meelel pajatas.

Noormees kuulas kahwatades,
Kuulas, kulmu kortsutas,
Armastatud neiu silma
Waatas, süda walutas:

„Ei wõi isamaad ma jätta,
Ei wõi wendi põlata. . .
Häda meile! Sa ei tea,
Mida minult nõuad sa!

Ei wõi emakeele ilu
Ial äraunusta,
Pühadust, mis põue põhjas,
Eemal' heita häbita;

Ei wõi sellest õnne tulla
Sinule ja minule,
Ei wõi meie elutaewa
Tõusta selgelt päikene.“

Seda tuld ja seda ilu
Neiu silmis säramas!
Seda wõitlust, seda walu
Mehe põues mässamas! —

Lahku läksiwad neil radad,
Wendadele truuks jäi mees;
Jõuudu leidis ta ja rahu
Tõos ja auusas wõitluses.

Üks kuningas kosis laulu.

Üks kuningas kosis laulu
Kord kaasaks omale,
Et oleks kuldses kojas
See ehteks temale ;
Et lehwiks laulu ilu
Säält üle ilmamaa,
Ja teataks põlwest põlwe
Sest kaua kõnelda.

Sää! kanti laulu kätel
Ja kiitust hõisati,
Kui poleks ohtu, kurbtust
Sää! tuntud ialgi :

Laul selgeil rõõmu-häältel
Sää! pidi kõlama,
Ja aimamata õnnes,
Kui päike särama.

Laul lehwis, tõstis tiiwu . . .
Kuid kitsas oli ruum !
Ja külm ja rõhuw hiilgus,
Kõik selle koja tuum —

Laul tahab päiksepaistet
Ja ihkab wabadust!
Et suudaks kõrgel sõuda
Ja mõõta sügawust . . .

Suur kuningas, oh lase
Sa wabaks jälle laul!
Las' rännata maailmas
Ta jälle omal jõuul!

Ja alla hurtsikusse
Laul asus elama;
Säääl madaluse-majas
Ta tahtis puhata. . .

Kuid hurtsikus on mure
Ja waesus walwamas,
Ja hämarus ja häda
On silmi sidumas.

Ei sääälgi wõin'd siis olla
Ka laulu pärismaa —
Ta igatsuse tiiwul
Sääält lendas minema.

Laul tahab päiksepaistet
Ja ihkab wabadust,
Et suudaks kõrgel sõuda
Ja mõõta sügawust.

*

Mis wiibib tulewikus
Ja kohab kauguses,
Toob ette hääd ja kurja,
Mis warjul südames?

Mis hinge sügawusi
Ja ohkeid ilmutab,
Ja jumaluse juurde
Meid jälle juhatab?

See leekiw laulu-ilu,
Kel waba kotka-lend —
Ei hurtsikus, ei lossis
Ta ial seo end.

Ta igal pool on kodu
Ja wõõras igal pool —
Kus pilwedel on asu?
Kus rahu laente wool?

Laul tahab päiksepaistet
Ja ihkab wabadust,
Et suudaks kõrgel sõuda
Ja mõõta sügawust.

*

Mis heljub üle ilma
Ja puutub südameid?
Mis pilguks paradiisi
Wiib lennul ühes meid?

Jää-lilled.

Jää-lilled õitsewad akantel,
Kuid roosid on neiu palgedel ;
Tal silmad kui pehme suwine õõ,
Nad waat'wad kui unenäos kaugele :
Sääl kaugel on tema, nii armas ja truu,
Pea tuleb ta mõrsjale järele ju.
Nüüd kaugel ta kodu ehitab,
Ja neiu weimesid walmistab.

*

Jää-lilled on kadunud akantelt
Ja roosid ka neiu palgedelt ;
Ta silmis on sume sügise,
Ei kaugele waadata igatse :
Ta peiu ei olnud temale truu,
Kõik oli wale, mis sõnas ta suu.
Ta kulda ihaldas, kummardas,
Ja armu ja õnne nii unustas.
Sest tuli halla nii armuta,
Ja neiu paled löid närtsima.
Küll meelitab kewade, laksutab lind,
Kuid sügawat walu ei unusta rind.

*

Jää-lilled õitsewad akantel,
Ja lumi on neiu palgedel.
Ja õed need toowad weel lillesid,
Küll mirdioksi, küll roosisid. . .

Kevlaari Jumala-ema.

(H. Heine järele.)

I.

Eit seisis aknal ja kurwalt
Ta kõneles pojaga :
„Eks, Willem, palwerongi
Sa tõuse ka vaatama ?“

„Oh ema, ma olen nii haige
Ja wäsin'd surmani —
Sest ajast kui Greetake suri,
Mu süda walutab nii.“

„Mu pojake, wõta nüüd raamat
Ja roosipärg — läheme :
Küll Kevlaaris Jumala-ema
Teeb terweks su südame.“

Ja palwetajad laul'wad,
Ning lipud lehwiwad ;
Ja hulgad Kölnist rongis
Kevlaari rändawad.

Ja ühes sinna poole
Lä'eb ema pojaga.
„Ave Maria !“ laul'wad
Nad kooris teistega. . .

II.

Küll Kevlaari Jumala-emal
On täna tegemist tõest',
Sest palju haigeid on tulnud
Kõik abi saama ta käest.

Nad wahast käsi ja jalgu
Tall' ohwriks annawad,
Ja palwes oma häda
Ta kõrwu kannawad.

Kes wahast käe toob ohwriks,
Sellel käsi terweks saab,
Kes wahast jala annab,
Selle jala ta parandab.

Eks mõni läin'd kargu na'al sinna,
Kes kõie pääl tempa nüüd teeb;
Pool sõrmita mõni läks — usu,
Nüüd wiledalt wiulit lööb.

Eit wöttis wahast küünla
Ja kujutas südame sest:
„See ohwriks wii Jumala-ema,
Su walu ta wõtab siis tõest’.“

Poeg wöttis wahast küünla
Ja püha pildi ees
Ta palwetas, pisarad silmis
Ja walu südames:

„Oh Maarja, Jumala-ema,
Oh püha neitsi sa,
Sa taewa kuninganna,
Mu pääle halasta!

Ma elasin emaga Kölnis,
Sääl Rheini kalda pääl —
Meil ilusaid kirikuid küllalt
Ja kabelid palju on säääl.

Ja naabruses Greetake elas —
Kuid see on surnud nüüd —
Oh Maarja, Jumala-ema,
Sa awitada wõid!

Tee terweks mu haige süda,
Siis tahan alati
Sulle tänu ja kiitust laulda
Ma kuni surmani.“

III.

Õowaikus walwas kambris,
Kus puhkasi'd ema ja poeg —
Sää! ilmus Jumala-ema
Kui algas ju koidu-aeg.

Käe pani tasakesti
Ta haige rinnale —
Ja hellalt naeratades
Ju kadusgi udusse.

Kõik seda ja palju muud imet
Näeb unes emake —
Ta ärkab, sest külmawärin
Lä'eb läbi südame.

Sää! puhkas tema ainus —
Ja surnud oli ta.
Koit paitas ta kahwatan'd palgeid
Ja mängis ta juukstega.

Eit pani pisarsilmil
Käed kokku palwele
Ja laulis tasakesti:
„Sind, Maarja, kiidame!“

Metshaldias.

(Goethe järele).

Kes ratsutab hilja weel sügise-ööl?
Üks isa on haige lapsega teel.
Omas kaisus hellalt poisikest
Ta warjab tuule ja külma eest.

„Mu poeg, miks kokkud? mis kardad sa?“
„Oh isa, metshaldiat näen ma!
Näe, pääs tal kroon, tal saba on!“
„Mu poeg, see on ju udujoon.“

„Laps, tule! tule minuga!
Kõik mängud säääl mängin sinuga;
Jõekaldal lilled säääl säravad,
Minu ema käest kuldse kuue saad.“

„Mu isa, mu isa, eks ei kuule sa?
Metshaldias kõneleb minuga!“
„Mu laps, jää waik! ma kuulen küll,
Kuis koltun'd lehtis kohiseb tuul.“

„Sa, armas laps, tule minuga!
Minu tütred tantsiwad sinuga,
Säääl hõljuwad ringis ja laulawad nad,
Sind hälliwad, laulawad uinuma nad.“

„Mu isa, mu isa, näe, sää! pimedas
Metshaldia tütreid näen tulemas!“

„Jää waik, mu poeg! küll näen, et sää!
On paistmas wanad pajud wainu pääl“.

„Sind armastan! su ilu, see joowastab mind!
Kui sina ei tule — wiin wägise sind!“

„Oh isa! oh isa! nüüd puutus ta mind!
Oh wäga walus on minu rind!“

Ja isal on hirm! ta kihutab küll,
Laps ohib kätel, ja kohiseb tuul —
Ju paistawad tuled . . . ju kodu sää! . . .
Kuid surnud oli laps ta käte pääl.

Kuu.

Kuu kõndis kõrgel ülehel
Ja kumas waiksesti —
Noh — tema hiilgus mõnele
Ei meeldin'd maikugi.

„Mis kasu annab õige kuu?
Mis hiilgus hääd meil' teeb?
Kas inimene päewa-tööd
Ta paistel teha näeb?

Seepärast maha taewast kuu!
Meil oli päikene!
Küll temas oli elutuld,
Kas, rahwas, kuulete?!“

(Kuid päiksepaistel, teate,
Ka oleks prill neil must,
Sest alla nende tänawa
Ei asuks päike just. . .)

Kuu kõndis kõrgel ülehel
Ja kumas waiksesti —
Mis tehti all, see temasse
Ei puutun'd põrmugi.

Kohus.

Me joome kohwi, sööme saia,
Ja kanget kohut mõistame,
Ning rohkem suhkrut kohwi sisse
Me pühas vihas paneme.

Me teeme tagaselja-otsust,
Nii hoopis hinge-teadmata —
Nad waesed käiwad päiksewalgel,
Ei mõista paha aimata.

Ei mõista meie neid küll surma,
Ka wabaduse jätame —
Kuid ainult nende auusat nime
Me wõimalikult wõtame.

Ja meie otsus maksab palju. —
Ei leita ilmas naist, ei meest,
Kes oleks igal ajal julge
Ja kaitstud selle kohtu eest.

Astu alla.

Astu alla, rahwa hulka,
Opetaja, karjane,
Et ei kaswaks kuristikud,
Kaljud teie wahele.

Ainult käsud, õpetused,
Ei need rahwast õndsaks tee,
Kui ei saa sa sõbraks olla
Ega wennaks temale.

Astu wälja kitsast ringist,
Oma silmi seleta:
Hoopis uue maa ja rahwa
Imestades leiad sa.

Kas sa tunnend seda rahwast,
Tema põue tuksumist,
Tema rõõmu, tema muret,
Waimu-lendu, wõitlemist?

Kui ei tunne, kui ei mõista
— Wõõras rahwas, wõõras keel —
Kuidas tahad taewa poole
Teda juhatada weel?!

Astu alla rahwa hulka,
Opetaja, karjane! —
Wirus, Wõrus, Idas, Läänes
Igatsedes ootame.

Nad kadunud aegades elawad weel.

Nad kadunud aegades elawad weel,
Sää! wiibiwad nende mõtted ja meel.

Nad magan'd on senini sügawat und;
Kuid kibe neil ärkades hiline tund:

„Eesõigused, kasud ja suuruseläik,
Kas läheb see tõest' meilt minema kõik?!

Need teised!—et Jumalgi nuhtleks kord neid!
Ju hakkawad endaga mõõtmata nad meid!

Ju hakkawad küsima, näitama nad,
Kus meie patud, kohused, ra'ad!

Oh maa, kus jooksis meil piima ja mett,
Kuis walmistad meile nüüd silmawett!

Oh taewas, mis oleme teinud me süd,
Et nõnda raskest' meid karistad nüüd?“

Nii wõiwad nad küsida?! lapsik meel!
Kas eluseadust ei tunne nad weel?

Tindipott.

Ükskord oli ühel mehel
Muidu tubli tindipott;
Aga tindipotis asus —
Oh kui kahju! — wanatont.

Mees kui sule kätte wõttis,
Tarka kirja kirjutas,
Tige tont end tindipotist
Kohe wälja upitas;

Haaras mehe sulest kinni,
Hakkas kohe hoolega
Targa mehe tööd ja tulu
Otse ärarikkuma:

Määris, määris, mis ta mõistis,
Tondi-tarkust, -rumalust —
Ja see oli päris paha —
Mõnigi kord õige must!

Mees ei märkan'd tondi tempa,
Wennikese wallatust,
Mõtles, et on asi korras,
Nagu olema peab just. —

Aga, wõta näpust! teised
Kõik ju salgus seisawad . . .
„Tont on sinul tindipotis!“
Kohkudes nad hüüawad.

„Pole!“ ütleb mees ja uhkelt
Kirjutab ja kirjutab . . .
„Noh — siis ela hästi! meile
Sellest wiimaks willand saab!“ —

„Pole tonti! tulge, kuulge,
Mis on minul mõttes veel . . .“
Aga juba kõik nad kadun'd,
Tühjusesse kajab hää.

Kahmas mees siis tindipoti,
Wiskas wihas minema! —
Arwate, et sellest surmast
Tont ei pääsen'd eluga?

Pääses! teisi tindipotti
Asus tige elama.
Kuidas saab see waene weli
Jälle toime temaga?

Tal on tarkust küllalt.

Oo-oo — tal on tarkust küllalt,
Sel naabri Adamil,
See üle kahtlust tõsta
Ei maksa kellegil.

Ta mõistab künda küllalt
Ja äestada ka,
Kuid ainult õigel ajal
Tast tegijat ei saa.

Ta mõistab kõiki töösid,
Mis ta on õppinud.
Oh — maal ja linnas on ta
Ju asju ajanud!

Kuid, mis tal nurja läheb,
See tuleb ainult sest,
Et lahkuma ei hakka
Ta harjun'd kombetest.

*

Ja-ah — tal on tarkust küllalt,
Sel naabri Adamil,
Kuid näitama ei hakka
Ta seda kusagil!

Uudis.

Tere, tere, pererahwas!
Tulin teid ka vaatama —
Kas te teate ka uudist? . . .
Oh, eks istuda küll saa —

Marile, Mäel, tuli kosilane!
Otse kosilane, jah! —
Wiinatilka ta ei wõta,
Ega suurt ei suitsuta.

Kui ta oleks wiinawõtja,
Õlleklaasi wahtija,
Ega siis Mari temale läheks!
Seda wõite arwata! —

Eks tast saa wiimaks wallawanem —
Tark ja tubli on ta küll . . .
Jumalaga, pererahwas!
Mitmesse talusse minek mul . . .

Kandimees.

Sää! see kehwa kandimees
Seisab küürus, kübar käes,
— Wilets on wennike waadata —
Tahab herraga kõnelda.

„Auulikud herrad, ma tulin su palwile...“
„Mees, kuidas sa rummalast' kõneled?!
Sa „Teie“ pead ütleva, nagu ju tead —“

„Auulik herra, meie tulime Teie palwile,
Et awita jälle meid õrrele:
Teopäewi weidike wähenda,
Et saaksin kõrwalt ka teenida;

Sest aasta oli halb — kõik ikaldas,
Ja külm ka kartulid näpistas,
Rukkid Lihawõtteks ju otsa said,
Ning odrad weel vähem ette löid;

Ja suwel tuleb nüüd suurem töö,
Ja jõud ei kuidagi ette löö,
Kui — kõht on tühi! —
Kui herrad ei usu, katsugu ise!...“

Oh sa wilets kandimees,
Seisad küürus, kübar käes,
Lähed weel kõnega keksima,
Hakkad herrat wist pilkama!...
Wälja!

Õigus.

Tiit mõtles ja arwas wälja,
Et õigust
Muidu ei saa,
Kui peab kohtu minema —
Ja läksgi. —
Ja kohus istus — ja kuulas —
Ja kaalus
Tiidu kaebamist,
Aga ei saanud asja tuumast aru wist;
Sest õigus ei tulnud. . .
„Kui mitte, siis mitte!“ ütles Tiit,
Ja edasi läks sõit.

*

Aga teises kohtus
Kulus aega ju
Ja raha ka —
Kuid mis kaunis, see kallis, —
Nii õigus ka —
Ei seda waewata kätte saa.
Ja kohus istus — ja kuulas —
Ja kaalus
Tiidu kaebamist,
Aga ei saanud asja tuumast aru wist,
(Wast adwokat polnud ka agar ehk wist)
Sest õigus ei tulnud.
„Kui mitte, siis mitte!“ ütles Tiit,
Ja edasi läks sõit.

*

Aga kolmas kohus
Oli kõrge ja suur!
Sää! murdusgi kõweruse juur,
(Muidugi, aastad enne kadusid
Ning ajamerde weeresid)
Ja ilmus tõde kui päikene
Ja paistis Tiidule südame!
Jah, paistis. . .
Kuid käes ei olnud see weel,
Sest weelgi suurema kohtu pääl
Tuli õigus ära proowida
Ja karwapäält ära kaaluda.

Tiit ohkas ja ootas —
Nüüd selgeks talle sai,
Et õigus ei õhinal ilmuda wõi,
Ja et wäga odaw ei ole see ka,
Ja et inime kaua peab elama,
Kui tahab kohut käia ta. —

* * *

Kui mõne korra ilmamaa
Saan'd ümber päikese keerleda,
Siis Tiidu õigus sai proowitud
Ja karwapäält ära kaalutud —
Ja keelmata kätte saadetud! —
Aga Tiit ei hoolinud enam sest,
Ja teda ei leitudgi enam eest:
Ta oli taewa ju asunud
Ja säälsed õigused pärinud.

Siin saatus on teinud suure wea.

I.

„**A**uulik õpetaja, ma tuln kaebama,
Et naesega sugugi läbi ei saa:
Ta kuri on wäga ja kerge tal meel —
Nii kibe on kõndida eluteel“.

„Armas Andres, kinnita usku!“

Ütleb waimulik.

„Auulik õpetaja, ma kinnitan küll;
Aga wähe sellest küll kasu on mul —
Kulla õpetaja, manitse teda,
Ehk lahuta meid! — siis lõpeb häda“.

„Armas Andres, mine rahuga!“

„Auulik õpetaja, ma lähen küll!
Aga rahust pole nüüd juttu weel mul;
Sest, kui ma nüüd jälle koju lä'en,
Mis mind sääl ootab, seda ma tean!..“

„Armas Andres, ära karda!“

Ütleb waimulik.

II.

„Armas tütar, ma tulin sind vaatama,
— Sind leerisin, laulatasin ma —
Kuidas elad ka nüüd ja maja pead,
Ja kas palwele kokku paned ka käed?“

„Auulik õpetaja, panen ka —
Aga mehega sugugi läbi ei saa!
Kuid süüdi pole mina tõest'!
Ja ma ei wastuta tüli eest“.

„Armas naene, wõta mind kuulata:
Oma kurja südant talitse sa!
Ja jäta maha kerge meel!
Sest nõnda sa kõnnid põrgu-teel“.

„Kulla õpetaja, ta enda meel
On kerge! ja seda ei märka ta weel!
Tal ikka laulud ja mängud pääs,
Just nagu poleksgi talumees!

Aga kui mina wahest tantsin ja rõõmustan
Ja mõnega weidike juttu a'an,
Kas see on siis mõni kuritöö?
Ja ega see teda surnuks ei löö!

„Armas naene, sa ei tea, mis sa teed...“

„Auulik õpetaja, tean küll!
Tean ka, et sõnad käredate mul;
Aga ma hoolitsen hästi maja eest
Ja teen tööd mõnikord kahe eest“.

„Armas naene, ole tasasem —
Eks sa tea, et naene on mehe kroon,
Ja et lahkus ning heldus ta hiilgus on. . .“

„Auulik õpetaja, las' ma kõnelen
Ja südant wähegi kergemaks teen :
Siis mõistku mees olla ka naese pää,
Ja olgu ka ikka joones ta töö! —

Tema aadete-ilma ei mõista ma,
Seda sellepärast ei auusta ka —
Ja rikkaks need aated ei ole meid tein'd. . .
Oh poleks ma temale ialgi läin'd!“

Siin liiga kaine ja tegelik meel —
Sääl — teise hing hõljuks pilwede pääl! —
— Jah — saatus on teinud suure wea,
Nii et õpetajagi nõuu ei tea! —

//
Kas on veel rohtu, mis awitab.

T
ohtriherra, ma olen haige wist,
Ja rohtu õige kuluks ära mulle wist:
Kõik walutab minul — liha ja luu!
Ja nagu tubak on mõru mu suu.“

„Kui wana sa oled?“

„Wõi kes nüüd seda wanadust teab...
Ja kes neid kirikuraamatuid näeb?
Aga Krimmi-sõjas ma olin küll ka,
Kui Ingrand' käis Riia-all laewaga...
Suurtüki-mees olin, tuld andsin neile säält! ...
Kui tagasi tulin, mõistsin mitut keelt...“

„Hää küll! hää küll! nüüd näita keelt! —“

„Kui Teiste-Ats minule näitab keelt,
Siis pühib ta ise minema säält!
Ta seda teeb targasti, tunnistan ma,
Sest nalja ei mõistaks ma temaga...“

„Waik': las' ma kuulan...“

„Noh — süda mul taob nagu sepp!
Ka mina teen sepist — mul osaw käpp...“

„Waik' ole! las' ma kuulan veel...“

„Ei — kõha ei ole ial mul!

Ja jõudu on veel minul küll:
Kui meie-Mardiga tülisse lä'en,
Siis ikka ta pihuks ja põrmuks teen...“

„Kui kaua sa haige oled ju?“

Hm — wanal-kuul mõru weel polnud suu —
Aga kui mõisas olin jahi pääl —
Ma tohtriherrat ei näinud säääl —
Siis juba tundsin . . .“

„Kas rohtusid oled ju tarwitan'd?“

„Jah — weidi liikwat wõtsin ma —
Ja terpentini anti ka . . .
Ja saunas käisin ja ahjusgi —
Kuid abi ei saanud ometi!“

*

„Siin on nüüd rohi: kuid meeles pea,
Kuis õpetasin — kõik nõnda tee!
Siis warsti terweks jälle saad.“

„Suur tänu tohtriherrale ka! . . .
Aga kas andsid ka kange ja mõruda?
Tühje asju ei karda ju ise ma,
Ja joonelt nõnda mu haigus ka . . .“

II.

„Oh tohtriherra, ma pidin surema . . .
Ei tea, kas nüüdgi jään elama —
See rohi aga oli ka kange küll:
Hinge hoopis kinni pani ta mul . . .“

„Kui palju sa wõtsid korraga?!
Ära salga! kõnele! tunnista!“

„Oh — mis sest enam kõnelda . . .
Eks tohtriherralt sa tõelda . . . :
Taatsin weidi rohkem rüübata . . .
Kõik ära läks klaasist korraga!“

„Anna käsi! ma katsun weresoont —“

„Oh, sooned on praegugi tugewad mul!
Wist wedupulkagi wedaksin küll . . .“

„Sul wannis käia käsksin ma? —
Kuis oli sellega? jutusta!“

„Wanni minna tohter käsksiwad jah —
Noh — oleks ehk minna wõinud kah . . .
Aga, kes hakkas nüüd sellega jändama! . . .
Kuumast saunast ojasse pistsin ma!“

„Aga, wanamees, kas sul aru pääs?
Lähed ojasse, kui ju lumi maas!“

„Oh — mis see külm, tühi, nüüd minule teeb!
Kes kalamees olnud, see seda teab!
Olen mitu kord Peipsigi kukkunud —
Ei kordgi weel surnud, ei uppunud! —“

„Kuid ega ma ojasse enam ei läe!
Ei — tohtri käsu wastu ei tee! —
Pai tohtriherra, mis nüüd küll saab?
Kas on weel rohtu, mis awitab?“

Ilmar ise.

stus Ilmar — sihuke peenike poiss —

Pühapäewal

Ja mängis kannelt

Ning mõlgutas muremõtteid:

Mis ma sest rändamisest saan,

Ja mis ma seda tööd õige kokku a'an,

Kui maja ei ole,

Kus wahest wõiks weidike wiibida

Ja pühapäewiti puhata,

Mõni kord mõtteid koguda —

Nii paremat põlwe ka maitseda. —

Ja raha — see muidu nüüd lendu läeb —

'Tea isegi, kuhu jääb —

Kas sööb selle susi,

Wõi sulatab kuum,

Wõi wõtab külm —

Kuid otsa see saab! —

Kui maja oleks. . .

Aga kes seda majakest walgustab,

Kes seda kodu mul kaunistab,

Kes neid uksi lukutab,

Kes mu teenistust toetab,

Kõik seda elu edendab,

Kui — naist ei ole? . . .

Kas wõtta nüüd enne naene —
Wõi koguda kukruke raha,
Ja wõtta siis naene —
Wõi koguda kukruke raha
Ja katsuda tammepuust tuba
Ja wõtta siis naene —
Wõi wõtta kukruke raha
Ja teha tammepuust tuba — kõik wõlgu?!
Ja wõtta siis naene —

Wõi . . . oh sa tuline tuhat! —
Kui kugilt saaks kosida
Kaunist naist
Ja tammepuust maja
Ja kukruke raha — kõik korraga!
Na!.. Mina ise, Ilmar — sihuke peenike
[poiss!
— Istus siis Ilmar ise — sihuke peenike
Ja mängis kannelt — [poiss! —
Nii et kägugi kaasikus kuulis
Ja kelmimalt kukkuma hakkas! . . .

Wai sedasi suad mehele.

(Kodawere keelemurre.)

Wõeh Leenake, kullalapsuke,
Kuda sa issud ja kuda sa assud!
Wai sedasi suad mehele!

Kui issud, ära issu tüöta,
Kui assud, ära assu asjata,
Kui lähäd, siis wii,
Kui tuled, siis tuo —
Wõeh Leenake, rissilapsuke! . .

Kas tahad tulla minuga?

Kas tahad tulla minuga
Mu eluteele rändama?
Mu tee on kitsas, kiwine,
Wiib üle kõrge' mägede —
Kas tahad tulla?

All orus pole rahu mul;
Seesama igatsus on sul:
Ohk rõhuw, raske, sume siin,
See waba waimule on piin.
Kas tahad tulla?

Sääl rändame me käsikäes,
Küll päiksepaistel, tormi ees;
Torm laulab laule wägeward
Ja õhus heljub õrnemaid.
Kas tahad tulla?

Meid kutsub walgus, wabadus,
Üks üleilmlik igatsus —
Sääl otsatumas kauguses
Ta kumab, koidab meie ees —
Kas tahad tulla?

Mäe-lilla nopin sinule,
Sull' awan hinge, südame —
Külm, õudne oleks sinuta
Ka paradiisis rännata —
Kas tahad tulla?

Sa tuled! seda tean ma,
Ja surmgi meid ei lahuta —
Mu luule, minu kandlewiis,
Mu elutuum ja paradiis! —
Mu luule, tule!

Neid lahutawad laaned.

Neid lahutawad laaned
Ja mitmed mäed ja jõed,
Ja ialgi küll ühte
Ei lähe nende teed.

Üksteise pääle waewalt
Neil aega mõtelda,
Sest elu-laente lennul
Ei palju puhkust saa.

Kui aga siisgi wahest
Nad kokku juhtuwad,
Üksteisel' terwituseks
Wast kätt ka annawad ;

Siis nagu õnne-aimdus
Neil asub südame —
Nad imestades waat'wad
Üksteise silmisse !

„Mil sõlmitud sa, sõprus,
Mis meie südames ?
Mil algas kokkukõla
Küll meie hingedes ?

Kas enne maiset elu
Ju üksteist tundsimis ?
Kas säälpool haua waikust
Wast kokku tuleme ? . . .“

— Ju tõttab elulaene,
Wiib jälle lahku nad . . .
Üksteisest kaugel, kaugel
Nad õnne otsiwad . . .

Ta kõrwal trööstides seisata.

Kui heitleb eluga inime
Ja eksib teelt ära kõrwale,
Siis ära teda hukka mõista sa,
Waid anna andeks! teda armsaks pea!

Ta hingehaawu seo kinni sa,
Ta kõrwal trööstides seisata —
Las' tõttab elu ja mässab ja keeb —
Ta rahuta süda wast waiksemaks jääb...

Wast kust'ma lööb hinges tal eksitaw loit,
Ja ärkab säääl tasa uus kumendaw koit...
Wast lahkub sääält jäädawalt dämoni-sund —
Wast ongi see tema päästmise-tund!

Siis.

Wõid sa naeratada südamest
Ja walusaid pisaraid walada tõest, —
Ja loota ning armastada nii,
Et lõke tõuseb taewani!
Ja julgesti astuda oma teed
Ja kaitsta kas eluga oma tööd —
Ning mureta, nagu lapsuke,
Pää panna saatuse rinnale —
Siis oled sa minu sõber.

Mul on, kui lehwiks õues.

Mul on, kui lehwiks õues
Ju jälle kewade,
Kui tahaks hõiske-hääled
Pea tõusta taewasse,
Kui algaks ime-pidu
Pea jälle looduses,
Ja tärkaks õnn ja lootus
Nii mõnes südames.

Mul on, kui tahaks päike
Mu silmi waadata,
Kui tahaks lille-ilu
Mu südant wangista —
Kuid hilja see, liig hilja!
Mu põues sügise —
Ei roosid, kullerkupud
Sääl enam õits'ma lä'e. —

Kuid ükskord koidab siisgi
Ka mulle kewade,
Kuid see ei mahu enam
Siis siia elusse;
Sest igawiku-wäraw
Ka mulle awaneb,
Ja nagu linnu-tiiwul
Hing walgusesse lä'eb.

Sääl kõrgel, hiilgawa tähe pääl.

Sääl kõrgel, hiilg'wa tähe pääl
On minu armastus —
Kui kustumata tuluke
On minu igatsus.

Küll kuulen lille-kaswamist,
Küll mõistan linnu-keelt,
Küll mõndagi siin ilmas on,
Mis ülendab mu meelt.

Kuid minu püham igatsus,
See tõttab ikka siit —
Mu hinges kuulen alati
Üht üleilmlist wiit.

Ei ial wangistatud waim
Siin ilmas rahu saa —
Liig pime, kitsas temale
On terwe ilmamaa.

Kui päästa on sinul üht' inimest.

Kui päästa on sinul üht' inimest,
Ta hinge hukkawa' tormide wäest,
Siis ära ennast hoia sa —
Õnn, elu, kõik pandiks pane sa!

Sest ainult su südame-werega
Üht hinge wõid lunastada sa:
Su armastus, palwed ja pisarad,
Need põrgusgi teda kaitsewad.

Jah, ainult su südame-werega
Üht hinge wõid lunastada sa —
Ja peaksid sa surema selle eest,
Siis pole sa asjata elanud tõest'!

Mu süda, ära karda sa!

Ma mõtlesin, et sadamasse
On sõudmas minu laewuke,
Et waikselt, nagu unenägu,
Saab otsa, lõpeb elutee.

Kuid ei! torm tõstab juba tiivu
Ja minu süda wäriseb;
Üks kaunis laul sääl kõrgel merel
Mind kutsub, mulle heliseb.

Ei tahtnud küll, kuid siisgi pean
Ma seda laulu kuulama —
Ja, oh mu Jumal, juba tasa
Mu hinges wastu kajab ta!

Siis jumalaga, surnud rahu!
Ju mina pean minema!
Pean elu-laulu kaasa laulma —
Mu süda, ära karda sa!

Lauliku süda.

Lauliku süda peab kannatama,
Lauliku süda peab lõhkema ;
Siis neid laule saab latusaid,
Mitmele lugeda mõnusaid. —

Lauliku süda peab kannatama,
Lauliku süda peab lõhkema. . .
Siis saab laulik lahket kiitust,
Õnnesoowisid soojemaid ! . . .

Kas mäletad? . .

Kas mäletad, kui õnnelised
Me' lapsepõlwes olime,
Kuis kewadisel päiksepaistel
Me lauldes karja hoidsime?
Kas mäletad? . .

Kas mäletad, kui kuldses läikes
Weel paistis meile kõik maailm,
Kuis selges, puhtas usalduses
Weel vaatles elu sinu silm?
Kas mäletad?

Kas mäletad, kui hääks ja wagaks
Me' ikka jääma pidime,
Kuis nagu kõrgel taewasinas,
Me', põrmulapsed, sõudsime? —
Kas mäletad? . .

Kas mäletad, kuis elutõde
Ja torm ning wõitlus lähenes —
Ja midagi su hinge põhjas
Just nagu katki kärises? . .
Sa mäletad. . .

Sa mäletad — ei enam taha
Ma kaugemale küsida —
Sa oled eksin'd, kannatanud —
Su palest palju loen ma.

*

Sa tule tagasi! su hingest
Kõik ilu pole kadun'd weel,
Sa pole hoopis hukka läinud
Sell' tormilisel eluteel.
Oh tule tagasi!

Sa tule tagasi! las' tõusta
Hing jälle taewasinasse —
Kui üksinda sul jõudu pole,
Kätt anname ju sinule!
Oh tule tagasi!

Sa tule tagasi! see hüüe
Su hinges ikka heljugu,
Kui palwehäääl, kui kellahelin,
Sind kosutagu, kutsugu :
Oh tule tagasi!

Üks väike rõõmusäde.

Üks väike rõõmusäde
Kui kukub südame,
Siis mustad mure-waimud
Kõik lõõwad kokkwele.

Sest säde salamahti
Wõib suureks süttida,
Wõib waikselt kustun'd küünlad
Kõik panna põlema ;

Wõib imet palju teha,
Wõib hoopis oot'mata
Kõik warjud ärawõita
Ja paista päiksena.

* * *

Üht ainust rõõmusädet,
Üht hiilg'wat tähekest
Ei tohi hoolimata
Sa heita enesest.

Kuid mitmet korda nii umbes?

Oh lugu! wõi jälle su süda
On lõõnud siis lõkkele?
Ja selle hiilgawa leegi
Sa pühendad minule?!

Ja kutsud taewast appi
Ja tunnistajaks maad,
Ja kosid mind ingliskeelil —
Mind „igawest“ armastad!

Oh — see on küll wäga kaunis
Ja liigutaw otsata . . .
Kuid mitmet korda nii umbes
Ju „igawest“ armastad sa? . . .

Kui muinasjutt minu armastus on!

Sind kannan päewal ma südames,
Sa inglina heljud mu unenäos,
Mu hiilgus, mu ilu siin eluteel,
Mu kõigearmsam siin ilma pääl!

Su silmesärast uut elu ma sain,
Su häälest ma rahu ja kosutust jõin,
Mu meelest see elades enam ei läe,
Mu hinges ei igatsus uinuma jäe. . .

Kuid siisgi . . . ma põgenen sinu eest! —
Oh heida mu kuju su südamest!
Maailma-otsa siit ära ma läen
Ja igawest' sinust kaugele jäen.

Oh ära sa küsi, mis tunneb mu rind!
Ei ial siin elus wõi mõista sa mind . . .
Kui muinasjutt minu armastus on,
Ja kaduw siin elus on lootus ja õnn.

*

Kui rännates läbi maailma kord lä'ed
Ja kaugel üht ununud kalmu sa näed,
Sääl palweta waikselt, sääl puhkab mu põrm,
Ja teises maailmas, sääl õitseb mu arm.

Sina ei ole see.

Jah, aga sina ei ole sugugi see,
Keda minu leegitsew hing
Igatseb —
Sina oled wõõras —
Ei sina ole see päike,
Kes minu südame sütitab,
Kes minu uinuwad tundmused äratav—
Sina oled wõõras mu hingele!
— Meie hinged ei suudaks wist ühineda
Kaunimaks kokkukõlaks,
Hõiskawaks elu-lauluks
Kuni surmani.
Meie wist waikides
Walusaid pisaraid walades
Rändaksime
Rahuta, rõõmuta
Üheskoos eluteed ;
Sest meie hinged
On wõõrad üksteisele !
Ei ole saatusest seadetud,
Ei ole Jumalast juhitud,
Et wõiksime olla
Onnetäheks,
Elutumaks
Üksteisele. — —

Sina aga ära kurda,
Ära kaeba ;
Sest mina ei ole sugugi see,
Keda sinu leegitsew hing
Igatseb —
Mina ei ole sinu õnn!
Sinu õnn peab suurem, sügawam,
Kaunim olema!
Nagu wägew, sinaw meri
Suurem ja sügawam on
Waiksest metsajärwest,
Nagu kewade kaunim on
Sumedast sügisest — —
Mina aga rändan kõrbesse —
Üksinda —
Minu ümber kohab, keerleb
Kuumaw, surmaw
Kõrbetuul
Ja suudleb minu silmi :
Et mina, rändaja, raueksin,
Surmaunele suiguksin,
Kõrbesse kuulmata kaoksin . . .

Aga minu hing
On kui hirmunud lind,
On mu kaitseingel,
On mu wägew saatus ;
Tema tõstab tiiwu
Ja kannab mind ära
Kõrbe kuumawa, surmawa tuule käest !
Aga kuhu ? . . .

Oh wõiksin ma sind armastada!

Ma tean, sa mõtled minu pääle,
Ma tean, et sa mind armastad,
Et aateliseks inimeseks
Mind omas hinges kujutad.

Ma aiman sinu hinge suurust
Ja sinu armu sügawust,
Ja palawamas, waikses palwes
Ma auustan seda pühadust.

*

Oh wõiksin ma sind armastada!
Oh wõiksin südant sundida!
— Kuid edasi lä'eb minu rada...
Ei tea, millal puhkan ma.

Sa waata ette, süda!

Ei armastus sääl asu,
Ei sigi sõprus ka,
Kus hinged ei kokkukõla,
Üksteisest aru ei saa.

Sääl jääwad sõnad surnuks
Ja tühjaks südamed,
Ja wõõralt üksteise kõrwal
Nad rändawad eluteed.

Kui ahelate-kõlin
On nende ühendus,
Kui päew, mis päikeseta,
Kui sügis' lehepuus.

Sest waata ette, süda,
Kui roosid kumawad,
Kas hinged igaweseks
Ka üksteist mõistawad?

Miks on sinu silmad nii muutunud?

Miks on sinu silmad nii muutunud,
Nii suureks ja hiilgawaks läin'd?
Ei seda suurt walgust, nii walulist
Ma ennemalt ial säälnäin'd...

Ja sinu hääles on midagi uut,
Nii walusat, wägewat! —
Ja nagu kustuw päike on see,
Kui sina naeratad. —

Oh kuidas nii surmani-walusalt
Sind elu on haawanud küll!
Ja ometi oli nii wägew hing
Ja wahwa süda sul?!

Truus sõpruses ma tahan!

Truus sõpruses ma tahan
Kätt anda sinule,
Muust armastusest aga
Sa ära kõnele.

Mu süda ihkab rahu
Ja ihkab wabadust —
Oh tunneksid, mu sõber,
Sa seda igatsust!

Truu, selge, sügaw sõprus,
See tehku terweks sind,
Et oleks jälle waba
Su suur ja kaunis hing.

*

Kuid kurwalt, oh nii kurwalt
Su silmad waatawad,
Ja minu silmi tõus'wad
Ka walupisarad.

Sa lähed, tõttad ära,
Mind jäta üksinda —
Mind sinu walu üle
Sa jäta leinama.

See weripunane lill.

See weripunane lill
Sinu põues,
Mis minule õitseb,
Ja mille kuma ees
Minu hing
Ehmatan'd, imestan'd — waikselt
Kummardas — tänas... —
See weripunane lill
On sulle küll kallis
Ja kaunis ning püha —
Nagu armastus?
Aga siiski sa sirutad wälja oma käe
Ja oled walmis mind wihkama —
Häwitama! . . .
Sest et mina seda lille
Ial oma rinnale panna ei suuda —
Ei suuda!

Kas oli see tõesti armastus?

Ta pakkus sinule südant ja kätt
Ja ütles, et armastab sind
Kui igawest tõtt!
Sind kuningannaks tahtis ta
Omas kumawas kodus kroonida.

Sa kuulasid teda kahwatades,
Sest süda sul seisis waik! —
Ja sinu silmade läik
Lõi külmaks
Ja nagu rauges . . .

Ei suutnud sa tahta ta südant, ei kätt,
Ei armastada kui igawest tõtt
Sa teda wõinud —

Siis hakkas tema sind wihkama!
Nii nagu enne armastas ta. . .
Waen walwas kui tuli tuha all —
Ta enda südant sõi sügawal! . . .
Kas wiimaks wiha lõi lõkkele?
Silm silma wasta wast seisite? —
Sa waikid . . .
Kas oli see tõesti armastus,
Mis wihkamiseks nii muutuda wõis?!

Tule ja waata ja otsusta siis :

(Mirzo Schaffy järele.)

Mis on armu-paradiis ?

Tule ja waata ja otsusta siis :
Natuke wihma ja natuke päikest,
Natuke hellust ja natuke äikest,
Natuke õrnust ja natuke tuimust,
Natuke kuumust ja natuke külmust,
Natuke üksmeelt ja natuke waenu,
Natuke nuttu ja natuke naeru,
Natuke rahu ja natuke riidu,
Natuke rõõmu ja kurbtust wõidu —
Natuke ühte ja natuke teist —
Se'ep see paradiis ongi wist? . . .

Sa hoiä oma südant!

Sa hoiä oma südant
Kui silmaterakest,
Et see ei kogemata
Sul läheks kaotsi käest;

Sa sini-silme särast
End hoiä eemale,
Ja tähte-silme hiilgest
Sa ära misgit tee!

Sest silme-sära sisse
Wõib süda sulada,
Ning midagi ei sinna
Wõi enam parata.

Sest hoiä oma südant
Kui silmaterakest —
Kuid kaduma ta siisgi
Wõib minna sinul käest!

Ei usu küll.

Süda on ära warastatud
Sellel wanal poisil!
See olnud siis, kui ta käinud
Lõbureisil:
Ta tulnud koju nii imeline —
Wahest tusane olewat, äkiline —
Wahest jälle armastawat ta
Kuuwalgel nurmel kõndida —
Ja mõtle! koguni tantsimist
Ta jälle armastawat wist! —
Ja kaarta ta enam ei salliwat ka —
Jah — ja luuletusigi lugewat ta!!

Kes teab nüüd, kuidas sellega jääb,
Ja kas ta südame kätte saab?...
Ei usu küll! wanale poisile
On säärane lugu liig tõsine. —
„Aga wanale neiule,“ ütled sa,
„Wõib samane lugu ka juhtuda“. —
Aga wanu neidusid polegi!
Kõik neiud on noored alati!

Wanad ja noored.

Kaks naabri-peremeest oliwad tülis.
(Noh — tüli ei ole nüüd kunagi ilus;
Aga kui see tuleb, mis sa teed?
Ja kuhu sa selle eest ikkagi läed?)

Nad andsiwad sõnu üksteisele,
Ja kumbgi ei jätnud ka järele;
Sest nudikad oliwad mõlemad,
Ja wäga õrnad ei olnud ka nad.

Ja kui nüüd kõike ju küllalt sai,
Siis wiimased trumbid nad wälja weel tõid:

„Ja sinu wõrukael, kahupää-poeg
Ka mõni asi! sa heldene aeg!
Mu tütrele on iga sõrme jaoks peig,
Ja pääle selle weel küllalt on neid!“
„Waeh! sinu tütar! kus kullatükk?!
Ta teiste kõrwal on must kui tukk!
Ja ehk tal silmad küll säravad, sulawad —
Mu poeg ei waatagi teda, tead! —
Ja nõnda wanade wihane hääl
Weel kajab kaua wainu pääl. . .

*

Kuid noored —
„Wõrukael, kahupää-poeg“
Ja „kullatükk, särasilm tütar“ —
Need ist'siwad seni
Kaugel rannal
Kõrge kiwi pääl,
Ja päike paistis nii mahedalt säääl,
Ja laulis ning meelitas laenete hääl. —
Ja kui ma nii mõtlen — siis näitab see mull',
Et wihased nemad ei olnud wist küll —
Sest taewas paistis nii lähedal säääl. —

Hans ning Aino.

Hans teretas Ainot

Ja oli nii tõsine — waik —
Ning Aino — oli kartlik ja häbelik —
Ja teised nägiwad kõik.

Hans tahtis midagi ütelda,
Ning Aino tahtis ka kõnelda,
Aga teised nägiwad kõik.

Hans tegi oma kalgima nāo siis
Ning Aino nii uhke nagu wõis —
Ja see oli wāga walus.

Hans juttu läks westma siis Almaga,
Ning Aino nāis rōõmus ja wallatu ka,
— Nii et mõnigi süda lōi põksuma —
Kuid see oli wāga walus.

Üksteisele lahkudes andsiwad kätt
Nad puiselt ja külmalt —
Ja läksiwad koju —
Ning tahtsiwad ārasurral
Aga ei saanud. . .

Jah — Els ning Heino.

Jah — Els ning Heino
Ei tundnud üksteist sugugi!
Ja Heino ei näitan'd ka nägugi;
Sest nii oli tädide tahtmine
Ja kurja isa keelmine —
Ja ega selle wastu keegi ei tee!...
Ainult õhtul hilja,
Kui Jumala taewas kumas kuu,
Ja sirasiwad tähed,
Ja ojakene orus woolas wulinal,
Ja õitselind igatses toomingal —
Siis oliwad Els ja Heino ka säääl.
Ja Jumala taewas kumas kuu,
Ja sirasiwad tähed,
Ja õitselind hõiskas mis wõis!
Ja ega selle wastu keegi ei wõi. —

Noh — pole wiga!

Kuld-juuksed ja sini-silmad
On sellel Kalewil;
Ja mõnigi nägus neiu
Ta pärast on helewil.

Kuid tema naeratab ainult
Ja kõnnib kui pilwedel
Ja ütleb, et hädaohtu
Ta süda ei aimawat weel.

Noh — pole wiga! Küll tuleb
Ka temagi tunnike!
Sest ega nüüd karistamata
Ju kellegi süda ei jää!

Pool õigust.

„Minu armas Hans on tark ja suur
Ja hää ja — kurigi küll! . . .
Aga tuult ja tormi läeb tarwis ka küll —
Ja eks südant ole ka mul . . .
Kui tõusewad pilwed, ja kõmiseb kõu',
Ja wälku lööb siin ja sää! . .
Aga me' lepime jälle ja oleme hääd —
Ning armsaks Hans — ikka jääb . . .
Aga pool õigust jääb ometi minule,
Ja teine pool jääb Hansule“.

Naabri-Peeter.

I.

Naabri-Peetri laias rinnas
Mehisust ja wahwust küll —
Ja, kui tõtt pean tunnistama,
Meeldib tema wāga mull' ;

Meeldib rohkem kui kõik teised
Kaugel ja ka lähedal,
Ja ma mõtlen, et ka mina
Tihti mõlgun meeles tal.

Kuid miks ääri-weeri mõõda
Ikka tema kõneleb?
Waotab kätt ja ohkab wahest,
Pikki mõistujutte teeb? . .

Egas mina ometigi
Wõi ju Peetert kosida! . . .
Süda raske nagu kiwi —
Kuidas saab küll sellega!

II.

Nõel wālgub — kas surmasārki
Ma õmblen wast omale,
Sest iga piste kui läheks
Mul läbi südame . . .

Oh, Peeter ja mina ei mõista
Üksteist enam sugugi!
Ta külm on ja nukker ja lubab
Siit minna kas Siberi. —

Ei ema ei õpetanud,
Ja ise ei tea ma ka,
Mikspärast mu Peetrike-kallis
Küll nõnda peaks olema! . . .

*

Te' küsite, mis neist waesist
Sel wiisil wiimaks sai?
Egas minagi Jumal ole
Ja kõike teada wõi. . .

Mihkel ja Miina.

Armas Mihkel, ära ole puust!
Kui oled kord kosjas, ära kõnele muust,
Waid oma armastust awalda!
Sest ega ju muidu toime ei saa!
Armas Mihkel!

Armas Miina, ära ole nüüd puust;
Näed küll, miks Mihkel kõneleb muust —
Nii nagu toona, nüüd naerata ka . . .
Waest Mihkelt weidigi awita —
Armas Miina!

Aga Mihkel ja Miina on täna kui puust:
Küll püüawad juttu nad ilmast ja muust . . .
Kuid jutulõngad kõik katkewad . . .
Ainult südamed, waesed, need põksuwad !..

Sinu elu-wiul.

Kulla sõber,
Sinu elu-wiul
Pole ometi hääles! —
Kuula ise,
Wõõrad helid
Wärisewad tema keelis!
Seada hääle!
Sul on annet ja aru —
Nõnda aga on su mäng
Tihti walus ja mõru . . .
Nii! raputa trotslikult oma uhket pääd —
Tean siisgi, et wiuli hääle sa sead!
Ei sulle endale meeldi ju ial see mäng:
Palju puhtamaid helisid ihkab su hing!

Mul on kui tuleksin kõrbest.

Mul on, kui tuleksin kõrbest
Ja puhkaksin palmide all —
Nii waikselt — rahul . . .
Ja tuuled ja tormid
Küll kuumad, küll külmad
On minust kaugel, kaugel nüüd...

Mul on kui näeksin jälle
Ma kaunist kewade-und —
Ma õnnelik olen!
Kõik ihked ja soovid
Ja igatsused
On minust kaugel, kaugel nüüd...

Weel siisgi taewa-teedel.

Kes nõnda õndsalt, nõnda waikselt
Kui sina naeratada wõib,
Ja kelle pale silmapilguks
Kui äraseletatud näib ;

Sel pole hingetiivad murtud,
See pole hukkaminemas —
Ja oleks tuhat hädaohtu
Su eks'jat hinge piiramas !

Sa tõused udust, pimedusest
Kui kotkas üles kõrgele —
Küll hõiskades kui kangelane
Sa jõuad ükskord sihile !

Jah — kes nii õndsalt, nõnda puhtalt
Kui sina naeratada wõib,
See, hoolimata eksimistest,
Weel siisgi taewa-teedel käib.

Kui surm lehwitas tiibu.

Kui surm lehwitas tiibu,
Ja kohises pimedus,
Ning aegutas sügawus,
Siis olid sina mu ingel —
Sind saatis Jumal!

Kes mõistab saatuse saladusi
Ja jumaluse juhatusi,
Kes elu-radasid rajab. . .

Õöpimedast ilmus hõiskaw koit!
Sää! uinusgi elu ilusam loit . . .
Kes teadis, kes aimas seda. . .

Ei ole kõrgust ja sügawust,
Maailmas walgust ning pimedust,
Mis selle hiilge wõidaks. . .

Nüüd elu lehwitab tiibu,
Ja lainetab walgus ning heliseb,
Ja minu hing hõiskab ja palwetab
[Jumala ees —
Minu hing hõiskab ja palwetab sinu
[eest! . . .

Ma tahaksin naerma õppida.

Ma tahaksin naerma õppida;
(Wast tahaksid sina ka?)
Sest koguni ilma naeruta
Ju ikkagi läbi ei saa. —

Ma tahaksin naeru, nii südamlis
Ja õnnelist õppida —
Ma ükskord — oh see on ammu wist —
Ju seda mõistsin ka . . .

Oh südamlis, õnnelik, õnnestaw naer,
Oh tule tagasi!
Mind kuldsele päikesepaistele
Wõi silmapilguksgi wii . . .

Ma vihkan sind !

Ma vihkan sind, su närtsin'd hinge,
Ja sinu leigust vihkan ma :
Et midagi sa siin maailmas
Ei wihka ega armasta !

Ma vihkan sinu tuima rõõmu,
Su külma kurbtust vihkan ma !
Oh wõiksin wõimsast elu-leegist
Üht sädetgi sull' anda ma !

Ma vihkan sind nüüd, igawesti !...
Kuid suurem on mu armastus !...

Aga muidu jään rändama üksinda.

Kas on su hingel ja südamel jõudu,
Siis uueks loo minu süda!
Ja tõsta ta tormi-tiiwule,
Wii üle mägede, orgude,
Ja ole ta saatus, igatsus! —
Siis ma tulen sinuga
Eluteele rändama. —

Jah — ole ta saatus, igatsus,
Ta elu ja surm,
Ta ainus walgus, ainus õnn! —
Otsi üles minu hing pilwede-udust,
Waikiwast kaugusest —
Tõtta, nagu päiksekiir tõttab,
Jõua, nagu mühisew torm jõuab!
Siis ma tulen sinuga
Eluteele rändama:

Siis suudaksime küll laulda —
Sina ja mina —
Elu ülemaat-laulu
Sügawast südamest —
Siis tahaksin tulla küll sinuga! —
Aga muidu jään rändama üksinda. —

Sa nägid mind pilguks alanduses.

Sa nägid mind pilguks alanduses,
Mu südant põrmus sinu ees —
Ei üksigi enne ei pärast sind
Nii näinud mind! —

See oli üks raske unenägu,
Üks wangistaw mõistatus, imetegu —
See puutus minu südant kui torm
Ja tundus kui surm! —

Mu südant pead nägema wabaduses,
Mu hinge mägede-kõrguses!
Ei üksigi enne ei pärast sind
Nii näe mind!

Siis lähewad õnne nad otsima.

Kui lapsed nad näewad õnnest und
Ja igatsewad seda . . .
Onn aga ise on seltsiks neil,
Ja nemad ei tea seda. —

Siis lähewad õnne nad otsima,
Üks Lõunasse, teine Põhja . . .
Onn aga on hoopis maha neist jään'd —
Maailma nad leiawad tühja! —

Ju walgus tõstab tiibu.

(Tõlge.)

Ju walgus tõstab tiibu,
Õõwarjud lahkuwad ;
Ja nurmel koidukumas
Kõik lilled sãrawad.

Puuladwas tõstab tasa
Üks linnukene hããlt —
Kui õnnis unenãgu
Laul kostab alla sããlt.

Üks roosinupukene
Pãã tõstab aralt siis :
Ta põuue igatsuse
On heitnud lauluwiis ;

Leht lehe jãrel tasa
Tal puhkeb, awaneb —
Ja hele, hiilgaw pisar
Ta silmas wãriseb . . .

Kui nad silmapilguksgi tuleksid...

Kui meie istume sääl
Pilwe ääre pääl
Ja tolmust maailma
Waewalt näeme weel,
Päiksekiirtest punume pürgasid
Ja loome uusi maailmasid
Ja külwame kumawaid roosisid
Ning ohkame õndsusest lugusid,
Siis õhud heljuwad, mängiwad,
Ning näewad ja kuulwad meid jumalad...
Kui siis need, kelle silmad segased,
Kelle südamed närtsinud, tolmused,
Kelle meeled kihwtitud, kibedad,
Kelle hinged waewatud, werised —
Kui nad silmapilguksgi tuleksid
Ning imetegusid usuksid,
Nad saaksiwad õndsaks ja terweks.

Kui see maru nii mūhiseb...

Kui see maru nii mūhiseb,
Metsas ja lagedal mässu teel,
Hõiskab ja ohkab ja otsib teed,
Paneb paisuma wāgewad wood —
Aga see on ju sulle, sina sinisilm-kewade!

Kui wahest hellamalt sosistab tuul,
Libistab, māngib uinuwal puul —
Okaspuu-okstel end kiigutab,
Kūlmi kiwisid kallistab . . .
Aga see on ju sulle, sina sinisilm-kewade!

Miks sinu pale siis pilwine,
Taewas nii tume ja tōsine?
Miks sina usud jääd ja lund,
Lõpmata talwest näed und?!
Ehi end! naerata, sina sinisilm-kewade!

Igawesti.

„Igawesti!“ sosistawad huuled,
„Igawesti!“ naersiwad tuuled,
„Igawesti?“ kõmises kauge kaja,
„Igawesti“ kalmul kurta
Ja kustunud päewa taga nutta...
„Igawesti?...“

Kuid elu ei salli seda!
Ja loodus ei luba seda!
Mis tormis ei murdunud, peab toibuma,
Mis närtsin'd ei ole, peab õitsema,
Mis surnud ei ole, peab elama...

Elu wastu wõidelda,
Loodusega heidelda,
Wõitluses wäriseda...
Ennast hukka mõista!
Kõrbesse põgeneda!
Surmaradadel sammuda...
Ja wiimaks ometi tunnistada:
„Ma olen inimene —
Ma tahan elada...“

Tahan lootuse-tiiwadel lehwida
Ning taewasinasse waadata
Ja kewade-kohinat kuulata . . .
Ma tahan minna
Ja tötata sinna,
Kus hoowab elu
Ja kohab ja loob
Ja rõõmu ja kurbtust ilmaile toob . . .
Kus aimab mu süda mu imemaad,
Kus tuhanded lilled õitsewad! . . .
Ja kui ka surm ise salwaks mind sääl..
Mind kutsub ja hüüab kewadehää! . . .

Mis tormis ei murdun'd, peab toibuma,
Mis närtsin'd ei ole, peab õitsema,
Mis surnud ei ole, peab elama . . .

„Igawesti“ on igawiku sõna —
Ara, surelik, sellega töota! —

Kui kutsud kuldpuuri sa linnukest.

(Tõlge.)

Kui kutsud kuldpuuri sa linnukest,
Siis lendab ta kõrgele ära su eest:
„Pean õhkude-laenetel hõljuma
Ja omi laulusid hõiskama!
Ei! ei! tuhatkord ei!
Ei wabaduseta elada wõi!“

Kui kutsud sa lillekest walguse käest,
Siis kostab ta sulle: „Ei seda wõi tõest!
Sest ainult walguses elada wõin,
Ja pimedus mulle on surmaw piin —
Ei! ei! tuhatkord ei!
Ei päikeseta elada wõi!“

Kui sunnid sa südant:
„Külm ole kui jää!“
Siis kostab ta sulle:
„Ei seda ma tee!
Sest ainult armastus elu on,
Ja surnud on selleta kõik muud õnn —
Ei! ei! igawest' ei!
Ei armastuseta elada wõi!“

Kullakesed, mis sellest küll saab?

Oh sina kelm neiu küll!
Näitsid nii waga mul . . .
Aga see wõõras mees
Asub sul südames!
Neiuke-kallis, mis sellest küll saab?

Ja sina, kelm peiu küll!
Wagam ka näitsid mul;
Aga selge on nüüd,
Et see wõõras neid
Asub sul südames
Lausa rooside sees!
Kullakesed, mis sellest küll saab?

Su silmade sügawuses.

Su silmade sügawuses
Ma tahaksin puhata,
Sää! särawas imede-ilmas
Oh wõiksin ma wiibida!

Mu igatsus eksis maailmas,
Ma kõndisin kallakul teel,
Sest et sind, mu südame-saatus,
Ei olnud ma näinud ju weel!

Sa ilmusid nagu ingel
Mu eluteedele —
Uus, puhas, lapselik süda
Siis anti minule.

Su silmade sügawuses
Oh lase mind wiibida
Ja oma otsata õnnest
Mul sinule kõnelda!

Mu süda, oh kõnele, kosta!

(Fr. Halm'i järel.)

„Mu süda, oh kõnele, kosta,
Mis on küll armastus?“
„Kaks hinge ja üks mõte,
Kaks südant ja üks meel“.
„Ja kust siis armastus tuleb?“
„Ta ei tule, waid ongi ju sääl“.
„Ja millal armastus kaob?“
„Mis kaob, ei olnudgi veel“.
„Ja millal ta kõige suurem
Ja kõige sügawam on?“
„Siis kui ta kõige waiksem,
Siis kõige sügawam on“.
„Ja millal on kõige rikkam
See süda, kes armastab?“
„Siis ikka, kui iseennast
Ta koguni unustab“.

Sa olla maailmade looja.

Sa olla maailmade looja
Ja kõige õnnetooja
Ja kõikide helde Isa
Ja wägew ning armuline . . .
Meie kiidame, täname, palume Sind!...
— Waata, minu süda rändab jälle Golga-
Ja nõrkeb oma ikke all — [tale! —
Ja maailm on pime —
Ning abi ei tule —
Ja Sina istud oma auujärjel
Ja oled wägew ning armuline!...

Kord kutsus päikene kumawat kuud.

Kord kutsus päikene kumawat kuud :

„Mu kulla, mu kaasa ole!
Ja üle maailma rändama
Sa minuga ühes tule!“

Kuu kurwalt kostis ja kõneles :
„Su kaasa kuis olla wõin mina?
Näe, looja pean mina minema —
Ja alles tõused sina!“

Siis kurwalt ning kahwates kadus kuu —
Ja pilwe läks päikesemaja,
Ning metsas ja mägedel kohin käis...
Kas oli see leinakaja?

Laula mulle une-laulu.

Laula mulle une-laulu,
Kui ma pean lahkuma. . .
Anna mulle oma käsi. . .
Las' mind õnnel uinuda. . .

Nagu õnnis unenägu
Oli meie armastus —
Oli nagu hõiskaw palwe! —
Igawikust ilmutus —

Ehk wast oleks tumestanud
Meie õnne elu-torm —
Äraseletades tõttab
Sellepärast ingel surm —

Nagu õnnis une-nägu
Oli meie armastus —
Oli nagu hõiskaw palwe. . .
Igawikust ilmutus. . .

Kas on see koit, ehk ehakuma?

Kas on see koit, ehk ehakuma,
Mis minu hinge walgustab,
Mis rääkimata hiilgusega
Mu kurba südant kosutab?

Kas on wast ingel taewast tulnud
Mu palweid wiima ülesse?
Wõi halastades kinnitama,
Kui walurikkamaks lä'eb tee? — —

Ei tea — tulewiku wäraw
Ei enneaegu awane. . .
Oh wiibi weel, sa õnnis walgus!
Mu surmani mu juurde jää.

Mina usun armastust.

Mina usun armastust, mis wõidab ära maailma
Ja kustutab ära kõik süd
Ja peseb hinged puhtaks ning lumiwalgeks
Ja kroonib neid igawiku hiilgega —
Mina usun armastust, mis wõidab ära surma
Ja elab
Ja uueks loob maailma
Ikka ja igawest'! . . .

Sügise-roosid.

I.

Miks meelitad sügisel roosid veel õits'ma,
Miks leinajad lilled veel lehkama?
Kes ilmutas meile, et halla ei tule
Ja seda õnne ei häwita?

II.

Need kumawad roosid — nad õitsewad
[juba —
Mu südame-werega kastan ma neid!
Sa aga tuled — ju külma käega
Kui halla sa ise nüüd häwitad neid! . .
— Ja mina? sa näed, ma naeratan!
Mu waluga üksigi walmis saan!

Mind hüüab õndsuseks.

(Heine järele.)

Mind hüüab õndsuseks
Inglite-hulk
Ja põrgupiinaks
Kurjade-salk
Ning surelik armastuseks

Kui ma wõiksin.

Kui ma wõiksin,
Siis wõtaksin kõik,
Mis koormab sul ihu ja hinge,
Ja kannaksin seda
Waikselt, rõõmsalt.

Kui ma wõiksin,
Siis tõstaksin sind
Elu-aadete kõrgusele
Ja oleksin õnnelik
Sinu õnnes!

Kui ma wõiksin,
Siis wõtaksin kõik,
Mis koormab sul ihu ja hinge,
Ja läheksin surma
Waikselt, rõõmsalt. — —

Suur armastus.

Suur armastus on õnn ja valgus —
Suur armastus ei ihalda —
Waid kõrgelt nagu päikse kiired
Su eluteele paistab ta. —

Suur armastus on õnn ja valgus
Suur armastus ei ihalda —
Waid sinu õnnest, sinu rõõmust
Suurt, sügawat õnne leiab ta. —

Sinu hingel on tiivad.

Sinu hingel on tiivad,
Hiilgawad, lumiwalged —
Nende kohin kostis mu kõrwusse
Ja pani sõnad mul sõudwele:

Üks lapsuke on tulnud ilmale,
Ja alganud on tema elutee.
Suur Jumal,
Maailmade looja,
Sa elu- ning õnnetooja,
Oh kaitse ja õnnista seda last!

*

Kuldne, kaunis unenägu,
Lapsepõli, õnnis aeg,
Wiibi sa, oh wiibi weel,
Hoia puhas hing ja meel!

— Aga ju tulewad waljud wäed,
Ja saadawad külmad, raudsed käed
Sind wälja maailma!
Su lapselik süda ette näeb
Ja lahkudes weel palwet teeb;
„Oh ema, armas ema,
Õnnista mind!
Ma lähen maailma,
Sääl pole mul sind!
Kes silitab sääl weel minu pääd?“ —
— Jah — külmad ja kalgid on wõõraste
[käed.

*

Su ümber mässab ja woogab
Ja kohab elu ja keeb
Ja tõttab kui tuule tiwul,
Kui tuli ta sädemeid lööb. . .
Ja sinu hing on ärkwel,
Nii hõõgaw, rahuta. . .

*

Kes silitab wõörsil küll sinu pääd?
Kes juhatab armul sind walguse-teed?
Oh kalgid on sagedast' wõöraste käed!
— — Ja sinu hing on ärkwel,
Nii hõõgaw, rahuta. . .

*

Kes on elan'd maailmas
Ja kiitleb, et hing tal on ikka nii selge
Ja et tundmustetormi [kui peegel,
Ja kirgede-mässu
Ja kiusatust,
Kahtlemist tema ei tunne,
Et ei ialgi endaga
Walusat wõitlust
Weel wõidelnud pole;
Kes seisab nii wagalt
Ja kõrgilt
Ja kiwiselt
Kõikide wooruste kõrguses:
Ei seda ma usalda!
Selle sõprust mina ei soowi!
Sest tema hing on kas jõuetu,
Waene, tühi kui kõrbe,

Nagu põld, mis kehwa,
Mis lopsakaid taimi ei kanna,
Nagu wesi, mis madal,
Mis tormis ei tõuse, ei koha,
Mis ei tõtta, ei rutta,
Mil ei suurust, ei sügawust,
Elu ning rikkust ei ole; —
Ehk tema on wariseer,
Kelle kõned nii kaunid,
Kuid süda nii must!
Ei teda ma usalda
Ja tema sõprust ei soowi!

*

Kel süda on põues kui tuleleek,
Hing nagu laenetaw meri,
Kel waim on wägew,
Kel waba on meel,
Kes inimestest ei hooli:
Kui see lä'eb sõtta endaga
Ja hakkab walusalt wõitlema,
Siis halasta Jumäl ise!
Sest taewas ja põrgu on heitlemas säääl,
On heitlemas elu ja surma pääl' —
Säääl rahu, ei lepingut pole!
Jah — tema s a a b wõitu enesest,
— Ei ta kartnud, ei kahelnud enda eest —
Ja seisab siis kõrgel — nii üksi —
— Ta waimuwahwust ma kummardan!
Ta hingsuurust ma imestan!
Ta südant mina ei mõista!

*

Sinu hingel on tiivad,
 Hiilgawad, lumiwalged —
 Sina igatsed lennata
 Sinna pühale maale,
 Sinna kõrgustele,
 Kus hinged ühinewad
 Ja südamed
 Üksteist armastawad
 Puhtalt, wõimsalt, õndsalt;
 Kus waim on wabam, wahwam,
 Kus äraseletud walguses
 Kaunis on elu
 Ja parem on inimene —
 Sinna sina igatsed!
 Aga — ohtu on palju maailma ruumis,
 Eksitulesid hiilgamas,
 Tähti tumestamas,
 Waimusid wangistamas,
 Hingesid häwitamas. . .
 Sina lendad leekidesse,
 Tõrwaste tungalde wahele,
 Põrmus põlewa tulesse!
 . . . Seisatad sügawuse süles,
 Wiibid surmawarjus,
 Piinad end pilkses pimedas,
 Kaljude wahel kannatad! —
 Oh — sinu ilusad, hiilgawad tiivad
 On wäsinud — werised! —

*

Ja siisgi — su kodu on kõrguses,
 Su ihked ja igatsus walguses!
 Ei sinna alla sa waibu, ei jää —
 Hing tõstab ju tiibu, ju awaneb tee!

*

Üksinda igawiku äärel
 Kaheldes küsides seisad sa,
 Otsata sügawus, kõrgus ja kaugus
 Waikides wirwendab sinu ees:
 „Kes sa oled, maailmade looja,
 Kõige elu algus ja wõim?
 Kes sa oled? oh ilmuta ennast,
 Et sind uskuda, tunda ma wõin!
 Ilmuta ennast minu hinges,
 Minu südames kõnele!
 Kuule mind, wägewam, walgusta waimu!
 Kartusest, kahtlusest wabasta mind! —
 — Tuulekohinas sind ma kuulasin,
 Maal ja merel ma otsisin sind,
 Hädas, ohus ja ahastuses
 Sinu poole hüüdis mu hing. . .
 Aga sa waikisid — waikisid! . . .
 — Hõiskawas kiituses, palawas palwes,
 Lootuses sinule lähened. . .
 Millal, oh millal sind silmapilguks
 Waimus palest palesse näen?!

*

Üksinda igawiku äärel
 Kaheldes, küsides seisad sa —
 Otsata sügawus, kõrgus ja kaugus
 Waikides wirwendab sinu ees. . . .

Tule ära, sa kahtleja!
 Walgusest, elust end rõõmusta!
 Tea, Jumal on ikka su lähedal
 Ja ustawas südames kuuldawal!
 Tule ära!

Sind terwitawad hommiku-tuul
Ja kuldne koit
Ning ilutsew luul,
Mu ohwrituli ning palwe!
Sinu hingel on tiiwad,
Hiilgawad, lumiwalged,
Näe, koidukullas nad kumawad!

*

Tõsta siis tiiwu! oh jõua sinna,
Kus ikka ju wiibin'd su igatsus!
Sinna, kus hinged ühinewad,
Kus südamed end ohwriks andwad
Puhtalt, wõimsalt, õndsalt!
Sääl waim on wahwam ja wabam;
Sääl hingede kokkukõlas
Ja südamete walguses
On elu kaunim,
On inimene parem!
Sääl jumalus end ilmutab —
Su hõõgaw hing sääl rahu saab! —

*

Su eest on walwel hommiku-tuul
Ja kuldne koit
Ning ilutsew luul,
Mu ohwrituli ning palwe. —

Kui kewade tuleb.

Kui kewade tuleb,
See helisew, kaunis, —
Kui ta sulle tuleb,
Oh inime'!
Siis ta puistab lilla
Sinu sülle;
Ta sinu südame uueks loob
Ja taewa-ilu su hingesse toob.
Ja ta laulab sulle
Kui tormi-hääl
Ja hõiskab nagu inglite-koor
Suurt, wägewat elu-laulu!
Ja sinu hing siis ilutseb
Ning sinu süda wäriseb
Suurest, aimamata õnnest...

Aga mu süda, mis ütled sina?

Sinu hing tõstab ja ülendab mind —
Minu hing tõstab ja ülendab sind;
Ja walguselapsed me oleme,
Sest päikese poole me püüame...
Kes ütles, see olla ju kumendaw õis...
Suur, kaunis, wangistaw igatsus-wiis...
Ei me usu seda — ei taha! —
Aga, mu süda, mis ütled sina? —

Siis mine!...

Kui sina mu silmist ei loe,
Mis heliseb südames mul,
Siis mine!... sest igawesti
Siis wõõrad oleme küll!...

Kui waikseks koidu-täheks
Ei ole ma sinule —
Siis mine!... las' asuda põuue
Meil' sume, sügaw öö...

Kui tõusewaks kokkukõlaks
Meie hinged ei ühine —
Siis mine!... meie arm ja lootus
Kõik oli tühine!...

Üks ainus kord.

Üks ainus kord tahaksin olla
Su silmade walgus,
Su südame ilu —
Üks ainus kord pää sinu rinnale peita
Ja kõik muud õnne meelest heita
Ning nuttes ja naerdes sull' tunnistada,
Et süda ei suutnud sind unustada! —
Üksainuskord — kuni surmani. —

Kui nad tulewad.

Ma ei tunne neid hõiskawaid hääli,
Mis hinges mul uinumas,
Neid särawaid päikeselaule,
Mis warjul säääl suikumas :

Neid warjawad wilud warjud
— Ja lained kohawad —
Kuid ma tean, et heledast koidust
Und nemad näewad.

Ja rahu ei anna nad mulle —
Nende päewa ma igatsen. . .
Kui nad tulewad — nende walgel —
Wast oma kalmu siis näen. . .

Ma puhkasin hauas.

Ma puhkasin hauas
Ja olin surnud.
Siis tuliwad tähed mind vaatama
Ja kuu ning päikegi kuulama,
Ning lained laulsiwad lugusid,
Ja tormid westsiwad wiisisid
Ning hüüdsiwad. . .
Kuid mina ei kuulnud:
Ma olin surnud. . .

— Siis tulid sina, mu päikene!
Suur walgus hoowas mu hauasse!
Ma kuulsin lainete kohinat
Ning mõistsin tormide mühinat. . .
Uut maad ja taewast ma nägin siis..
Ja põues mul puhkes üks leekiw õis!...

Kaks wälku.

Wälk walwel on Põhja piiril
Ja teine Lõuna-ra'al,
Ja õhk on raske ja sume
Kesk palawal lõuna a'al; —

. . . Ja tormid on tantsule tõusmas . . .
Ja päike on kustumas! . . .
Oh halasta Jumal ise!
Mis nüüd küll on tulemas! . . .

Kaks wälku, nad lõhuwad pilwed!
Ja kokku nad lendawad!
Ja hõiskawail, põlewail huultel
Üksteist nemad suudlewad! . . .

All orus hõiskab õitselind.

All orus hõiskab õitselind,
Ja lilled lehkavad —
Koit, eha teineteisele
Kätt andma tõttavad —
Oh kewade, oh õnnis aeg,
Kui kaunis oled sa!
Miks tuled, taewaline, sa
Nii suure iluga?

— Kui inimeste-lastel on
Käes kaunim kewade,
Kui suur ja selge armastus
On asun'd südame,
Siis muutub maailm ilusaks
Ja kauniks otsata! —
Miks tuleb, taewaline, ta
Nii suure iluga?

Kuid tormid tõus'wad kewadel,
Ja linnud waikiwad —
Ning eha-neid ja kaunis koit
Üksteisest lahkuwad —
Oh kewade, oh õnnis aeg,
Kui kaunis olid sa!
Miks pidid, taewaline, sa
Nii kiirelt kaduma?...

See oli siis.

See oli siis, kui sõnu meil polnud —
Kui ainult silmad meil kõnelsi'd!
Kui meie hinged iseennast
Üksteisele hõiskades ohwriks tõid!

Siis olime wabad, suured, kõrged!
Siis tõusis taewani hingede loit!
Siis elasime muinasjuttu —
Üks hämarik oli ja teine koit! —

Sest nõnda on kirjutatud.

Ma pean sind wihkama,
Ehk armastama —
Aga unustada ma sind ei wõi!
Sest nõnda on kirjutatud
Minu südames.

Sa pead mind wihkama,
Ehk armastama —
Aga unustada sa mind ei wõi —
Sest nõnda on kirjutatud
Sinu saatuses.

Meie peame üksteist wihkama,
Ehk armastama —
Aga unustada meie küll ei wõi!
Sest nõnda on kirjutatud
Meie saatuses. —

Ma tahaksin seista säääl tormi käes!

Ma tahaksin seista säääl tormi käes,
Säääl üksinda sinuga kõrguses,
Kus wälgud ja taewas nii lähedal,
Ja surm ning sügawus aegutab all —
Säääl tahaksin seista ma sinuga!

Säääl sinuga üksinda tormi käes,
Säääl seisaksime me Jumala ees! —
Säääl ununeks kõrgus ning sügawus —
Ning järel' jääks ainult armastus!

Meie kewade-unenägu.

Meie kewade-unenägu,
Meie õnnis muinasjutt,
Tuli meile teademata,
Ilmus meile ütleмата —
Tuli ja oligi sää! —

Meie kewade-unenäo,
Meie õndsa muinasjutu,
Nad tahtsiwad wõtta
Ja heita põrmusse! . .

Meie kewade-unenägu,
Meie õnnis muinasjutt,
Ei see olnud nende heita,
Paras põrmusse paisata —
Nende tahte tumestada —
See oli suurem kui nende sõnad,
Wägewam kui nende wiisid,
Palju kaunim kui nende kombes —
See oli pärit päikse piirtelt,
Walguse- ilma wainudelt! . . .
Ei see puutun'dgi põrmusse,
Mahtunud ei madalasse. . .

See neid ennastgi wangistas,
Nende südameid sütitas,
Ilude- ilma neil ilmutas!
Ehk küll sõnad neil sajasid. . .

Eks me siis imesta.

„**K**uulge, mu kullad, te mängite tulega!
Kui nüüd süttiwad südamed põlema,
Mis te' siis teha mõtlete?“

„Kuula, mu kulla, me mängiwat tulega!
Kui nüüd süttiksi'd südamed põlema,
Mis me' siis teha mõtleme?“

„Eks me siis imesta! — leekide walgel
Eks me' sest sosista särawail palgil,
Kuidas küll südamed süttiwad. . .“

Sa tead ju küll.

Sa tead ju küll —
Kui lehed langewad,
Ja linnud rändawad,
Ning nutwad pilwed pisaraid
— Sa tead ju küll —
Siis peame lahkuma!

Sa tead ju küll —
Siis laulud waikiwad —
Ja tähed kustuwad!
Ja pilkne pime katab maad,
Kui peame lahkuma!
Sa tead ju küll. —

Sest et ma sind armastan.

Sest et ma sind armastan —
Seepärast on ehtimas kewade,
Ja kaugel on surm ning sügise,
Ja naeratab taewas, ning heliseb tuul,
Ja sinu nime mul sosistab huul —
Sest et ma sind armastan. . .

Sest et ma sind armastan —
Seepärast mul sõnad surewad,
Ja silmis säravad pisarad,
Nagu unenäos ma kuulen sind,
Ja õnnes ning walus tuksub mu rind —
Sest et ma sind armastan!

. . . Sest see on wist unenägu kõik . . .
Liig ilus — liig õnnis — oh süda, jää waik! . . .
Oh mine, mu armsam, ja unusta mind!
Kuula, kewad' sind kutsub ja häälitseb lind! . . .
Sest et ma sind armastan. . .

Laulud roosidest.

I.

Roosid, roosid lumiwalged —
Kõik nad õitsewad sinule!
Aga need punased, werekarwa —
Need ma pühendan surmale! —

Mis mul wirwendab, wäriseb silmis?...
Kas need on palawad pisarad?!
Terwe maailma täis kumawaid roosa!...
Oh — et nad puhkema pidiwad! —

II.

Tood roosisid mulle, mu kullake,
Nii õrnu kui wiimane eha . . .
Mu kangelane, mu kewade-laul,
Mu hinges on algamas püha!
Kui nüüd mu silmis näed pisaraid,
Siis ära sa enam säält pühi neid,
Sest need on õnnesära!

*

Mets mühiseb mõistu ja jutustab tuul,
Kuis hinges meil mõõn ja woole —
Aga uinuwaid roosa on siisgi meil küll,
Ja nad püüawad päikese poole!
Kui paneb taewa koit särama
Ning awab päiksele wärawa,
Siis puhkewad tuhanded roosid!

*

Torm tõuseb! — wast purustab roosid kõik!
Tormab mässates üle mere!
Ja laululinnud, kõik jääwad nad wait . . .
Ära põgeneb nende pere!
Ja lumi see liugleb ja matab maa —
Kas nii peawad roosid surema?!

III.

Ei ole taewal sina,
Ei päiksel sära,
Ei silmadel walgust,
Ei südamel õnne —
Sinuta!

Ja roosid kumawad. . .

Nagu merekohin,
Nagu päikseleek,
Nagu kewade-aimdus,
Nagu elusõna .
Kutsub

Ja hüüab mind
Sinu armastus . . .
ra roosid kumawad. . .

Aga nagu lapsed
Pimedas metsas
Eksime,
Rändame meie
Radata —
Kurdame nagu linnud —
Hüüame tähtede poole —
Kuid ei leia üksteist! . . .
ra roosid kumawad. . .

Kes on see wägew, wali ja hirmus,
Kes silmi meil seob,
Meie teedel warjuna walwab,
Meie südameid waluga salwab?
Kas see on saatus?
Wõi dāmon?
Wõi Jumal?!
Ja roosid kumawad. . .

Äga pilwed on tumedad.

Minu hing on nagu lilleke,
Ei awane külma käes —
Ainult siis, kui suudleb teda päikene,
Siis elab tõest' . . .

Sinu hing on nagu päikene —
Äga pilwed on tumedad!
Üht wägewat saatust salajas
Omas põues nad peidawad . . .

Kui kahtled. . .

Üks igatsus asus meil' hingesse —
Meie sõuame üle sinawa wee —
Sina ja mina —
Ja päike ning pilwed meid saadawad,
Ja südamed lootuses tuksuwad —
Sinul ja minul. . .

Pööra ümber, kui kahtled, kui kardad sa,
Et kätte on saamata ime-maa
Sulle ja mulle. . .
Las' mind üksinda tormiga merele!
Las' mind kaduda sinna kaugele
Sulle ja mulle! . . .

Sa ometi naeratad!

Nii ähwardaw-pilwis on sinu kulm,
Nii kinnine-tume su silmades ilm?..
Kas olid sa wõitluses tormiga,
Wõi ajasid juttu ehk murega? —

Sinu kulmu ma hellalt silitan,
Su wõitlusest, muredest osa saan —
Las' rännata pilwed nii tumedad. . .
Mu armsam, sa ometi naeratad! . . .

All hauas.

All hauas on pime —
Kuid sinuga
Ei karda surma ja pimedust ma,
Waid naeratan ainult
Ja tulen
Ja peidan pää sinu rinnale
Ning uinun õndsale unele. —
Ja tähed taewas on walwamas,
Kuld-päike kalmu meil ehtimas,
Ja kewade-tuuled, kui nad tulewad,
Siis ülestõusmist nad laulawad!

Ühe hiilgawa pärli leidsin.

Ühe hiilgawa pärli leidsin
Ma mässawaist lainetest,
Ühe leekiwa kiire wõitsin
Ma päikese enese käest;

Ühe lille kaswatasin
Ma kumawa koidu käes,
Ühe altari ehtasin
Ma mühawa metsa sees.

Sääl altaril leegib see tuli
Ja kumab see koidu-õis
Ja särab see pärli kui pisar
Ja heliseb kandlite-wiis —

See altar on ehitud sulle
Mu woogawas südames,
Ja hõiskaw Armastus ise
On preestriks sääl altari ees.

Ainult sulle.

Kui kuuled tuule-kohinat,
Nii meelitawat, mahedat,
Siis on see minu terwitus
Sulle, mu arm!
Ainult sulle!

Kui tuleb tупpa päiksekiir,
Sind suudleb hellalt kuldne wiir,
Siis on see minu terwitus
Sulle, mu arm!
Ainult sulle!

Siis unuvad jutud ja laulud.

Palju hõiskawaid päikese-laule
Mul oleks sull' ilmuta'
Ja waikseid, magusaid jutte
Ainult sinule kõnelda.

Kui aga sa tuled — ja pilguks
Me' wiibime käsikäes —
Siis unuvad jutud ja laulud
Selles õndsas une-näos. . .

Kes ta on?

Kes ta on, kõnele, kaimuke,
Sinu armas ning ainuke?
Kas ta on kuu?
Wõi on päike?
Ehk on koguni tujukas äike?! —
— „Kes ta on“, küsid sa, kaimuke —
„Minu armas ning ainuke? —
Wahest on ta kuu —
Wahest kui päike!
Wahest kui tore, tujukas äike!
Wahest kui nõiduslik tähtis-öö —
Wahest ei nime ma temale tea...
See on mu kallis, oh kaimuke,
Minu armas ning ainuke.“

Luulel on ju lahke luba.

Ärge te' palju pahandage,
Kullakesed, kurjustage,
Kellele vastu ehk juhtusin,
Keda ehk laintele laususin,
Korra ehk teadmata tabasin...

— Luulel on ju lahke luba
Igasse talusse tungida,
Igasse majasse mahtuda,
Igasse hingesse waadata,
Igast südamest lugeda,
Igat juhust nii juhtida,
Elust igalpool aineid leida,
Et oleks südamel sepitseda,
Waimul wormisse walada...
Laenetel' saata liikuma...

— Sädemeid saab särasilmist,
Häälest hiilg'waid leekisida,
Sõnadest weel suuremida,
Päälta pilwi taewa tulda,
Endagi põuest palawust,
Milles aineid õhutada,
Selgitada, sulatada...

— Taewast kui kaste karastajaks,
Pisarad palawad jahutajaks,
Südame-weri nõiarohuks —
Siis saab sepi enamast' sündsa...

Süda on küll wasaraks,
Aga ka ise alasiksa:
Ise ta taob, ise ta tunneb,
Ise ta lööb, ise wäriseb —
Ise ta jõud ja juhtija,
Ise arglik ning alam ka —
Ise ta wägewam walitseja,
Ise ka waikne kannataja...

